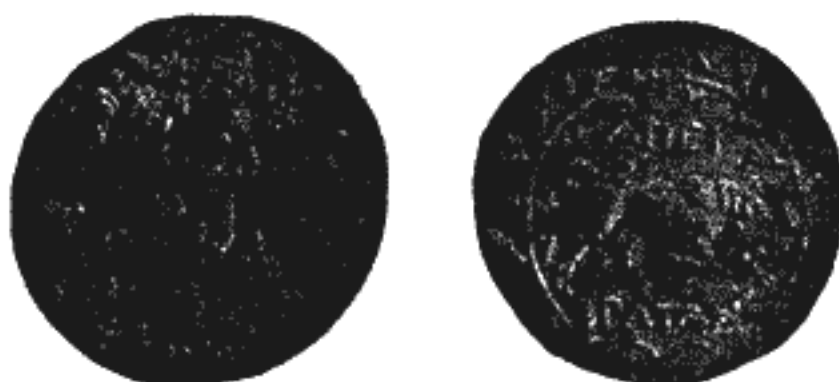


# ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ  
ΠΡΟΨΙΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ  
ΞΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ



ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ  
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ  
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ  
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ  
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ



ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ  
ΕΝ ΤΗ, ΙΕΡΑ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ

ΕΤΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ  
1936

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.  
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Ἁγίου Νικολάου, νὰ χρησιμεύσουν διὰ τὴν οἰκοδομὴν ταύτην καὶ ἐν τοσούτῳ νὰ καρπῶνται ὁ εἰρημένος Παναγιώτης καὶ τὰ παιδιά του μόνον τὸ διάφορον τῶν χιλίων αὐτῶν δουκ. καὶ πρέπει πάντοτε νὰ ἐνθυμῆται νὰ λέγη καλὰ λόγια καὶ νὰ παρακαλῆ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ψυχὴν μου. Καὶ αὕτη εἶναι ἡ διαθήκη καὶ ἡ τελευταία θέλησις Ἑμοῦ τοῦ Ἐπιφανείου Ἡγουμένου ἢ ὅποια καὶ θὰ ὑπογραφῆ παρ' ἐμοῦ ἰδιοχείρως. Ἐγὼ ὁ Ἐπιφάνειος Ἡγούμενος ἐπιβεβαιῶ τὰ ἄνω». Οἱ μάρτυρες Μάρκος Ἀντωνίου Βρανζίνος καὶ Νικόλαος Ρίπας. Ἐγὼ ὁ Ἀνδρέας Μπροντζίνος, δημόσιος Ἑνετὸς Συμβολαιογράφος συνεπλήρωσα καὶ ἐπεκύρωσα. Τῇ 7ῃ τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου 1648 ἐδημοσιεύθη ἐπὶ τοῦ Νεκροῦ.

di San Nicolò disfatta, che servino per la detta Fabbrica et in tanto habbi il medesimo Panagiotti e suoi figli a conseguirne il prò solamente di essi Duc. mille dovendo egli arricordarsi sempre di far dire del bene et pregar il Signor Iddio per l' anima mia. Et questo è il testamento et ultima mia volontà di me Epifanio Igumeno sopradetto che sarà di mia propria mano sottoscritto. Io Epifanio Igumeno afermo quanto sopra».—Praeterea ecc., Marcus Antonius Bronzinus et Nicolaus Ripas Testimonii. Ego Andreas Bronzinus p. N. Venetus complevi et roboravi. Die 7 mensis Aprilis 1648 publicatum fuit visu cadavere.

### *Ἰδιωτικὸν Ἀρχεῖον Γ. καὶ Ε. Ἡγουμένων.*

Ἀναφορικῶς μὲ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐν Ἰωαννίνοις, περὶ ἧς ὁ Ἐπιφάνειος εἰς τὸ τέλος τῆς διαθήκης ὁμιλεῖ περὶ ἀνοικοδομήσεως, ἀνεύρομεν εἰς τὸ Ἰδιωτικὸν ἀρχεῖόν του τὸ κάτωθι λίαν ἐνδιαφέρον ἔγγραφο.

1

«1628 Ἰουλιου 6 Βενετια. Ομολογῶ εγῶ ο ευσταθιος ο σουγδουρης το πός ελαβα απο τον Sr Τζώρτζη καί Sr επηφανηο ηγουμενον ρηαλια 50 ηγουν πενηντα τα οπήα μου τα εδοσαν δηα να τα εξοδεψω εις

1) Εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἑλλην. Κοινότητος Βενετίας φυλάσσονται ἀρκεταὶ ἐπιστολαὶ ἀνήκουσαι εἰς τὸ Ἰδιωτικὸν Ἀρχεῖον τοῦ Ἐπιφανείου Ἡγουμένου ἐξ ὧν παραθέτομέν τινες ἐνδιαφερούσας. Ἐνίας ἐκ τούτων ηὐτυχήσαμεν νὰ ἀνεύρωμεν ἐντὸς ἐνὸς παλαιοῦ Βιβλίου, ὅπερ ἠγοράσαμεν ἐκ τινος Παλαιοπωλείου ἐν Βενετίᾳ καὶ τὰς κρατοῦμεν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ μας.

την ἐκκλησια την κενουργια ὅπου ἐκάμαμε τοῦ ἀγίου Νηκολαου ἦγουν νά κάμωμε την περηοχη ὅπου εἶναι χρηαζόμενη τίς αυτις ἐκκλησιας καθως τογραψεν και ο κυρ Ευσταθιος ο Αλφαντζης και οποτε δεν ηθελαν το καμει τουτο καθως οι ἀνω μου εδοσαν ορδηνίαν να γενη η αυτη περιοχὴ ἦγουν τα τίχη της εκκλησιας, υποσχομε να τους τα στραιψω οπησω να ταβαλουη οι ἀνω εις ητι ἄλλο εργον ὅπου ηθελε τους φανιστη χωρης καμιαν ἀντιλογίᾳ καὶ οὕτως ομολογῶ. Ευσταθηως ὁ σουγδουρης βεβεονω τα ἀνωθεν.

ἀκομη μουεδοσαν καὶ τρηα καληματα απο ατλαζη κρημιζι ζογραφησμενα κατα την ταξη τίς εκκλησιας να τα αφηροσω δηα ονοματων εις τίν αυτιν εκκλησια, ακομι μου εδοσαν καὶ ενα μαντι αρχηερατικο δηα το ὡπηο μου εδοσαν ορδηνηα να το δοσω να ειναι τίς μιτροπολεως δηα τους κατα κερων αρχιερχῆς δια μνημοσηνον παντοτεινον τον γονεων τους καθὸς ηθελαν γραψη τα ονοματα».

Ἐπισθεν τοῦ ἰδίου ἐγγράφου ὑπάρχουν αἱ κάτωθι ἰδιόγραφοι σημειώσεις τοῦ Ἐπιφανείου :

## 2

Εὐγενεστ. ὁ κυρ. ευσταθ. καλο καταβοδηον να δωσ. ο κς.

Δια κίνα τα σολδηα ὅπου τωεδωσα δηα τινεκλησία του ἀγίου νικολαου την παρακαλαμε τῶ ὅσον σου εδωσαμε ορδινιαν ἦγουν να ξοδευτουη ναγενι η περηοχη της αυτης εκκλησίας δηατη καθως μας λεν αυτη ειναι πωλά χριαζουμενι καὶ καθως μας τω βεβεωνι ακωμι και ο κυρ ευσταθης ὁ αλφαντζης εις την γραφην του, ἀκωμι την παρακαλὸ να γενι καθως μὰς τω εταξε και η αυθα.σου εις δωξαν του ἀγίου. ακωμι και τα

1) Πολύτιμος ἢ πληροφορία αὐτὴ ὡς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγ. Νικολάου, ἥτις τῷ 1628 ἦτο ἤδη ἐκτισμένη καὶ δὲν τῆς ἔλειπεν εἰμὴ μόνον ἡ περιοχὴ. Περὶ τοῦ αὐτοῦ Ναοῦ ὁ Ἐπιφάνειος εἰς τὸ τέλος τῆς διαθήκης του, τῆς συνταχθείσης ὡς εἶδομεν τῇ 2 Νοεμβρίου 1647, ἀφήνει ἐντολὴν εἰς τοὺς κληρονόμους του ἵνα καταθέσουη Δουκ. 1000 «ἅτινα νὰ χρησιμοποιηθοῦν, ἐν ἣ περιπτώσει ἠθέλεν ἀνοικοδομηθῆ ἢ καταστραφείσῃ Ἐκκλησία τοῦ Ἁγ. Νικολάου». Ἡ κατεδάφισις συνεπῶς ἔλαβε χώραν μεταξὺ τοῦ 1628 καὶ 1647. Καὶ ὁ μὲν Ἀραβαντινὸς (Χρονογρ. Β΄. σελ. 222) γράφει : «τῷ 1647, ὁ προσφάτως ἀνεγερθεὶς ναὸς κατηδαφίσθη κατὰ διαταγὴν Ὁθωμανοῦ τινος Ἰωαννίτου». Ἄλλ' ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ «προσφάτου» προσκρούει εἰς τὴν ἀνωθετικὴν πληροφορίαν, ὅτι δηλ. τῷ 1628 εἶχεν ἤδη περατωθῆ ἡ ἀνοικοδόμησις καὶ εὐρίσκετο ἐν λειτουργίᾳ ὁ Ναὸς. Τὴν θετικωτέραν δὲ πληροφορίαν μὰς δίδει ὁ Ἅγιος Ἀθηναγόρας (Ἠπ. Χρον. Δ΄. σελ. 15) ἀντλήσας ταύτην ἐκ τινος σημειώσεως εἰς Μηναιὸν τοῦ Ἁγ. Νικολ. Κοπάνων, ὅτι δηλ. ὁ Ναὸς κατηδαφίσθη τῇ 19 Φεβρ. τοῦ 1630.

2) Δίαν δυσανάγνωστος ἢ γραφὴ αὐτὴ.

καληματα οποῦ σου εδωσα ἤγουν τουάζαις να τα αφησωσι εις την ανω εκκλησια του αγηου να υβρισκωντε παντωτηνά δια μνιμωσην τον γω- νέον μας.

Ακωμι και το μαντι<sup>1</sup> τῶ ἀρχηρατηκῶ οποῦ την εδωσα να τω αφηζωσι και αυτο εις την μητρόπωλ. μαι τουτον τον τροπον να υβρισκετε παντα εις την μιτρόπωλ. δια ωλους τους Αρχηρη οπου ηθελαν ελθ. τον κατα κερδόν χωρης να γενι κανένας νικωκιρης εις τω αυτώ ναειναι δια μνιμωσην. τον Γωνεον μας και δια τόρα ας το δουλευτι ο πανιερωτατος μας δεσπότης παρακαλοντας τον κν να τοῦ δωσι ηγια να τω χαρη πολουσ χρόνουσ παρακαλοντας την πανιεροτητου να μας θηματα εις τας αγιας του ευχας και να μνιμωνευση και τον Γωνεον μας εις τὰς αγιας του λη- τουργιας και εις αλα και η ευλογια της αρχηροσηνης του ναειναι παντα μαιταιμας και προσκινουμαι κατα πωλι την πανιεροτητου παρακαλον- τας την αυθ. ασ. να του φηλήση τας αγιας του χιρας απωλογουμας».

3

«1587. ειουνοιου 15 εις Βενετια ομολογο εγο<sup>2</sup> ζοτος αρμοιριό- τισ<sup>3</sup> ποσ εμοινα χρεωστοις του μισερ<sup>4</sup> αλοιβοίζοι<sup>5</sup> Κοτζινα αποκαθε λογαροιασμο οπου ελαβα απαυτον δοιά ονομα του γανμπρου μου κυρ δοιμοίτρη γγιόνμα<sup>6</sup> δ. 4528,15 ιγουν δουκατα τεσεροις χοιλοιαδες και πεντακοσοια ηκοσοι οκτο και γροσα δεκαπεντε τα οποια σταμενα<sup>7</sup> ηνε χρεωστοις να τα ευχαροιστοίσι ο ανοθε κυρ δοιμοιτροι γγοιονμας ος εδικο του χρεος οπου ηνε και οχοι δοικο μου και δοια πλεο σοιγουρτα<sup>8</sup> τον ανοθι μισερ Αλοιθήζη του έπαραδοσα εις χοιρας του απο κατζά- δελα του ανοθε κυρ δοιμου γγιονμα μεταξοι πολοιτζα κολετα ν<sup>ο</sup> 4 ιγουν τεσερα και τὰ εξοιασε ο άνοθι μισερ Αλοιβοιζοις και εβοικαν σπορκα<sup>9</sup> 1340 λ.<sup>10</sup> ιγουν χοιλοις τριακοσοις σαραντα να τα πουλοισα το καλοιτερο οπου να μπορεσι να λαβοι μερτικο απο το ανοθι χρεος

- 1) Μανδύας.
- 2) Ἡ γραφή λίαν δυσανάγνωστος ὁμοιάζει τήν τῶν βιβλίων τοῦ 16ου αἰῶνος.
- 3) Ἰωαννίτης.
- 4) =κυρίου.
- 5) =Λουδοβίκου.
- 6) Ἰωαννίτης.
- 7) Εἰς ἐμέ.
- 8) =ἀσφάλειαν.
- 9) =μικτὸν βάρος.
- 10) =λίτρες ἐνετικές.

τα σποια σταμενα τα ανοθι να ευχαριστοιθοῦν οι ανοθεν λεγοί: ἀπο τον κυρ δοιμοιτροιον γγιονμαν ιγουν εις το θελοιμα του ανοθι μισερ Αλοιβοιζη και ηγε αποθαστο απο καθε λογαριασμο οπου ελαβα εγο ο ανοθι ζωτος ος καθος μου ταδοιδεν ο μισερ Αλοιβοιζοις ο ανοθι και— ταστελνα και δοια ποιστεον αλοιθιας εκαμα το παρον γραμα με το ηδοιο μου χερος εγο ζωτος αρμοιροιοτης κατενπροσθεν του κατοθεν γε- γραμενον μαρτοιρον.

μαρτοιρας κυρ νοικολαος Παναας α) και Ιω. γγοιονμας β) μαρτοιρας, εγο σταθι σοιμπουλος γ) μαρτοιρο προς ουτος γραφει και ηκαθολοικος εγο ο φώτος δ ηγούμενος δ) μαρτιρο προς ουτος γραφι και η καθοληκος εγω λωνταρης μουντανος μαρτιρο προς ουτος γραφει και ηκαθοληκως

4

1597. μίνα μαγιου 11 εις την Βενετηα

ομολογο εγο θεμελη κοσμα το προς ελαβα απο τόν κυρ γεωργι ηγου- μενο τόν λογαριασμόν μου απο τρια κολετα μετάξι οπουχε εις τα χερια του δια λογαριασμον μου και εξωφλιθικα τελιος απο καθε τιποτε και ουτος ομολογο.

Εγώ ζωτος Κουκαίσης \* μαρτυρω τα ανωθ.

Εγω Ιωαννη μιλοσις μαρτιρο τα ανωθ.

Εγω μιχοςσ κουκεση ζ μαρτιρο τα ανωθ.

5 α)

1594. νοβριου πρότι εἰς τὰ Ἰώνινα \*

+ ἔνονωμτι του κῦ και θῦ και σοτιρος ἡμῶν ΙC ΧC κατὰ τὴν σι- μερον ειμερι εσηνφώνησα ο ζωτος ο Γγειονουμας\* και δ κυρ νικολος ζαχάριου και φοτος ο ειγουμενος\* και βάλαμ εις τι μέσι ειγουν εις συν- τρόφια: ο ζωτος άσπρα 15000 ειγουν ασπ. δεκαπεντε χειλιαδες και ο кир νικολός άλες 15 ειγουν δεκαπεντε χειλειαδες και δ φώτος δ ειγουμε- νος ειποσκατε να ειπιени εις την Βενετία να δουλέβει την συντρόφια και νά στέλνι και περαιοτερα όσο γεια το μερδικο οπου βανομε και εμείς

α) δημοσιεύεται ἐν φωτοτυπία.

1) =είρημένοι (α, β, γ, δ, ε, ζ άπαντες Ἰωαννίται).

2) Ἰωάννινα.

3) Συγγενής τοῦ εὐεργέτου Μάνου.

4) Συγγενής τοῦ Ἐπιφανείου και ἀπό τὸ ὑπ' ἀρ. 3 ἔγγραφον μανθάνομεν ὅτι ἠδύρισκετο ἐν Βενετία ἡδη ἀπὸ τοῦ 1587.



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ  
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ  
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ  
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π  
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008



εἶγουν ἀπο ὅσα βάνομε ἑμεῖς ὁ καθὲ εἰς νὰ στελνὶ καὶ αὐτὸς τὴν παρτι<sup>1</sup> του ἄπο κὶ νὰ σιαζει μετε μᾶς, καὶ ἀπο τοῦ ἐκίθε νὰ στελνὶ ἐμπιστιανὰ<sup>2</sup> ὅσον εἰμπορεῖ, τοσο καὶ ἑμεῖς ἀποδό νὰ τοῦ στελνομε ἑμπιστιανὰ ὅσα εἰμπορέσομε καὶ ἂν παρομε καὶ πουθενὰ καὶ ἄσπ<sup>3</sup> εἰντερεσαδα<sup>4</sup> καὶ τὰ ἐντισομε νὰ θγενὶ τὸ ἤντερέσο ἄπο τὴ μεσι καὶ εἰτι ἐξαποστιλεῖ ὁ θε εἰς καλὸ εἰς καλεῖτερο νὰ εἶνε εἷς τρία μερδικὰ εἶγουν νὰ μιραζομε εἰς τρία ἴσια τοσο ὡ ἕνας ὅσον καὶ τὰ ἀλα εἰς τρεῖς ὁμια με τοῦτο εἰποσκετε ὁ ἀνοθεν φωτος νασταθὶ εἰς τὴ Βενέτια χρόνους (6) εἶγουν ἐξεὶ νὰ δουλέβι τὴ σηντροφεία καὶ νὰ εχει καὶ τάξόδα του ἄπο τὴ μέσι δ. 100 εἶγουν ἕκατο δουκατὰ το χρόνο καὶ νὰ ἔχομε καὶ ἐμεῖς ἄπο τὴ μεσι ἕνα ἀλογο ὅπου νὰ δουλεβει στὴ μέσι καὶ ὄντανίμεστι ἔξο ἄπο το σπιτι εἰς δουλειά τῆς σηντροφείας εἰτι ἐξοδον εἰθελαμε καμὶ νὰ βγενὶ καὶ αὐτος ἀπὸ τὴ μεσι καὶ εἰτι ἐξεκαθαριστὶ καθαρὰ ἀπο καθὲ ἐξοδα προτι νὰ βγανομε τὸ κεφαλειο ὅπου βανομε εἰς τὴ μεσι ὁ καθὲ εἰς καὶ εἰτι μίνι νὰ μιραζομε εἰς τρία (3) μερδικὰ τοσο εἰσε καλὸ καὶ εἰσε καλεῖτερο, ἀκόμι εἰποσκετε ὁ ἀνοθε φωτος ἄπὸ εἰτι κερδος κάμι εἰς τὴ Βενέτηα καὶ εἰτε ἀποφατουρες καὶ εἰτε ἀπο ἄλο τιποτες νὰ τὰ βανὶ καὶ αὐτὰ εἰς τὴ μεσι καὶ νὰ μιν εμπορεῖ νὰ στελνὶ ἀλουνοῦ κανενοῦ κατζέβελου χόρειάτου δια λογαριασμοτου μονον εἰτι καμὶ νὰ ἦνε τῆς σηντροφείας καὶ νὰ εμπορεῖ νὰ σιγουραρι τόσο ἀπὸ βενέτηα εἰσε κορφοῦς ὅσὰν καὶ ἀπὸ κορφοῦς εἰς βενέτηα καὶ ἑκάμαμε τὴ σηνφονήα τουτην κατέμπροσθε τοῦ ΧC ὅτι νὰ μὴ γελασι ὁ ἕνας τὸν ἄλο μονον νὰ περβατούμε ὅλην τὴν ἀληθεια καὶ ὁμια τῆς παρουσις εἶγιναν καὶ ἄλες (2) διὰ νὰ ἔχι ὁ καθὲ εἰς τὴ μία του καὶ εἰπου θελειςεος μᾶς εγραψα ἔγω ὁ ζώτος ὁ Γγειονουμας καὶ στρέγο τὰ ἀνοθεν τὸ ὥπιο θέλει γραψὶ καὶ ὁ κὸρ νικολὸς καὶ ὁ φώτος κατοθεν με το εἰδιότους χερὶ πος εἶνε εὐχαριστιμενὶ. + ἔγω νηκολοσ οζαχαρηον στεργότα ἀνοθε γεγαμενα. + ἔγω φωτος ἰγουμενος στεργό τανοθὶ γεγραμένα.

6

Κατὰ τὸ ἀχιγ'. τῆς ἐνσάρκου τοῦ κυρίου οἰκονομίας μαΐου 25 γέγραπται ἡ παροῦσα ὁμολογία ὑπ' ἐμοῦ Κωνσταντίνου τοῦ σοφία ὡς ἄρα παρὰ τοῦ χρησιμωτάτου καὶ φιλιτάτου μου ἐν Κυρίῳ κυρ. Γεωργίου τοῦ ἡγουμένου παρέλαβον νε'. ἡγουν πενήκοντα καὶ πέντε καλού-

- 
- 1) = τὸ μερίδιόν του.  
 2) = ἐμπορεύματα ἐπὶ πιστώσει.  
 3) \* Ἀσπρα.  
 4) = Ἐπὶ τόκῳ.



μενα δουκάτα πρὸς τὰς ἀγκαίαις καὶ κατεπειγούσας χρείας τὰς ἐμὰς, ᾧ τινι ὀφείλων μυρίας χάριτας καὶ προσέτι ὑπισχνούμαι ἀποδώσειν καὶ χάριν ἔξειν διὰ τοι τοῦτο καὶ ἐπίτροπον αὐτὸν κατεστησάμην ὥστε δύναται ἀπολαβεῖν τὰ ἀπὸ Ἰσπανίας ἢ ἄλλοθεν ποθεν πεμφθησόμενά μοι χρήματα καὶ κατὰ τοῦτο τὰ τε ἑαυτοῦ ἀπολαβεῖν καὶ τὰ ἐπίλοιπα κατὰ τὸ αὐτῷ δοκοῦν ἄριστον ἔχειν ἐξουσίαν ὥσπερ καὶ ἐμὲ αὐτὸν χρήσασθαι αὐτοῖς, ὥστε εἰ δυνατόν ἔχειν τινὰ ὀφέλειαν ἠθροσάμην χάριν φημί τὰ εἰρημένα πενήκοντα καὶ πέντε τῶν δουκάτων ὀφείλειν με αὐτῷ ἕκ τε τῶν παρεληλυθότων καὶ τῶν νῦν δοθέντων μοι, ὄντων λιτρῶν ἕξ καὶ σολδίων τεσσάρων καθ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν. Ἔτι δὲ καὶ τὰς βίβλους μου καὶ ἄλλων κιβώτιον ἱματίων τινῶν αὐτῷ πρὸς διαφυλακὴν ἐνεχειρισάμην ὥστε ἀποδοῦναι ᾧ τινι αὐτὸς διατάξομαι πρὸς δὲ ἀσφάλειαν τῆς ἀληθείας γράφω τῇ ἐμῇ χειρὶ καὶ βεβαιῶ. 1613. 26 Μαΐου.

Ἔτι ἔλαβον παρ' αὐτοῦ καὶ ἄλλα χρυσία τὰ καλούμενα τζικίνια 2 ἤγουν δύο. Κωνσταντῖνος ὁ Σοφίας | πάντα ὁμοῦ τὰ τε ἄνω καὶ τὰ νῦν: δουκ. πενήκοντα καὶ ὀκτώ |

71

+ 1624 Ἀπριλλίου 2 εἰς τὴν Βενετίαν.—Διὰ τοῦ παρόντος γράμ-

1) Τὰ ὑπ' ἀρ. 7, 8, 9, καὶ 17 ἐγράφησαν παρὰ τοῦ Γεωργίου Ἑγούμενου. Καίτοι ἡ γραφή εἶναι ἀρχαϊκὴ, ἐν τούτοις εἶναι καλλιγραφικὴ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν τοῦ Ἐπιφανείου, ὅστις ἦτο κακογράφος. Καὶ κάμνει ἀναμφιβόλως σύγχισιν ὁ ἅγιος Ἀθηναγόρας (ἐνθ. ἀν. σελ. 8) ἐμφανίζων ὡς καλλιγράφον τὸν Ἐπιφάνειον ἀντὶ τοῦ Γεωργίου, ὅστις ἦτο καὶ ὀρθογράφος καὶ ἐκ τῶν λογίων τοῦ καιροῦ ἐκείνου καὶ συνεδέετο διὰ στενῆς φιλίας μὲ τὸν ἐπίσκοπον Κυθήρων Μάξιμον Μαργούνιον, περὶ οὗ ἰδοῦ τί γράφει ὁ Ἀθηνῶν Μαλέτιος (Ἐκκλ. Ἱστορ. Γ' σελ. 410): «Μάξιμος Μαργούνιος ὁ Κυθήρων Ἐπίσκοπος, ἀνὴρ εἰς ἄκρον παιδείας φθάσας καὶ διαβεβημένος ἐπ' ἀρετῇ, ἐξέδωκε παντοδαπὰ συγγράμματα καὶ πολλὰς ἐπιστολάς. Ἀπὸ τούτων Ἀνακρεοντεῖους στίχους α) ὅπου σώζονται τοῦ αὐτοῦ φαίνεται νὰ ἦτο εἰς ἕκ τῶν διασημοτέρων λυρικῶν τοῦ καιροῦ ἐκείνου. — Οὗτος ἐγεννήθη εἰς Κρήτην ἐνθα καὶ ἐτελεύτησεν εἰς ἡλικίαν 80 ἐτῶν» Ὁ Μαργούνιος οὗτος ἀφιέρωσε τῷ 1602 τὸ ἔργον του «Brevis tractatus κλπ.» (πρὸβλ. Legrand, Bibl. Hell. 17 siècle I pp. 13) εἰς τὸν Γεώργιον Ἑγούμενον ὃν ἀποκαλεῖ «eruditum». Ὁ Γεώργιος Ἑγούμενος συνεδέετο ἐπίσης διὰ φιλίας μὲ τὸν λόγιον Λεονάρδον Γαλλόν, ὅστις εἰς τινα ἐπιστολὴν τὸν προσφωνεῖ ὡς «λογιώτατον» καὶ μὲ τὸν Ἑλληνα λόγιον Γεώργιον Κορέσιον γυμνασιάρχην κατὰ τὸ 1605 ἐν Βονωνίᾳ (πρὸβλ. Legrand ἐνθ' ἄνωτ. III pp. 157) καὶ *lectorem* τῆς Ἑλλην. γλώσσης κατὰ τὸ 1614 ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Πίζης.

α) πρόκειται περὶ ἑννέα ὕμνων εἰς ἀνακρεοντεῖους στίχους, περιλαμβανομένων εἰς τινα Συλλογὴν παλαιῶν λυρικῶν, τραγικῶν, κωμικῶν καὶ ἐπιγραμματοποιῶν (ἕκδ. 1614 ἐν Γενεύῃ ἑλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ. Τόμος Β'. σελ. 753 εἰς 4ον. Βιβλιοθ. Κ. Δ. Μέρτζιου).

ματος δηλοποιεῖ ὁ κύρ σίμος τοῦ πρόκου ἀπὸ τὴν πογωνιανὴν πῶς χρεο-  
στει τοῦ Γεώργι τοῦ ἡγουμένου δουκατα Βενέτικα πενηντα ἕξ καὶ γροσα  
ἕξ ἡγουν  $56\frac{1}{4}$  πρὸς λ. 6,4 τὸ καθέν, τὰ ὅποια εἶναι διὰ βελουδα παονάτσα  
φίνα  $11\frac{1}{2}$ , ἡγουν β. ἕνδεκα καὶ μισο καὶ ἡ πληρωμὴ β.  $11\frac{1}{4}$  ὅπου ἐπῆρεν  
ὁ αὐτὸς κύρ Σίμος ἀπὸ τὸν μέσερ Ἀντώνιον Μπόν Ἀστόροι καὶ ἀδελ-  
φόν του πρὸς Δ. ἡγουν πέντε τὸ β. καὶ ὑποσχέθι νὰ τὰ πληρώση τῶν  
ἀνοθεν Ἀστόροι ὁ ἀνωθι γεωργιος διὰ ὄνομα τοῦ αὐτοῦ κύρ Σίμου ὁ  
ὁποῖος κύρ Σίμος τάξει καὶ ὑπόσχεται νὰ στείλῃ τὸ γλυγορότερον εἰς  
χεῖρας τοῦ ἀνωθι Γεώργι τὴν πληρωμὴν τῶν ἀνω χωρὶς καμίαν ἐναντιό-  
τητα καὶ δίδει καὶ ἐξουσίαν τοῦ αὐτοῦ Γεωργίου νὰ κάμῃ σιγουρτὰ εἰς  
τὸ καράβι ὅπου ἤθελε φορτωθῆ ὁ αὐτὸς βελούτος, εἰς τὸ καλῆτερο ὅπου  
νὰ μπορέσῃ καὶ διὰ πίστεως ἀληθείας ἔγινε τὸ παρὸν γράμμα εἰς τὸ  
ὅποιον θέλει ὑπογράψῃ ὁ αὐτὸς κύρ σίμος πῶς στέργει καὶ βεβαιώνει τὰ  
ἀνωθι ἡγουν Δουκ. 56, 6. Εγὼ ὁ σίμος τοῦ πρόκου ὁ ἀνωθι στέργω  
καὶ βεβεόνω τα ἀνοθεν.

8

1626 ὀκτωβρίου 23 εἰς τὴν Βενετίαν.

Διὰ τοῦ παρόντος γράμματος γίνετ. φανερόν πῶς ὁ Γεώργιος ὁ  
ἡγούμενος ἐπαράδοσεν ἐδῶ εἰς τὴν Βενετίαν τοῦ μ<sup>1</sup> νικόλα Βάραγκα,  
ῥάτσα κολοράδα<sup>2</sup> φίνα β.  $462\frac{1}{4}$  καὶ κριμιζὶ β. 31 καθὼς εἰς τὴν φατου-  
ραν ὅπου δίδεται τοῦ αὐτοῦ μ. νικόλα φαίνονται τὰ ὅποια πολῶντας τα  
εἰς κορφούσ Θεοῦ βοηθοῦντος τὸ ὅσον ἤθελε πιάσει νὰ τὰ ἐνδύσει εἰς  
τόσο λάδι εἰς τὴν ἐσοδίαν τοῦ παρόντος χρόνου, ἢ εἰς ἄλλο ὅπου νὰ ἤθε-  
λεν ἦσαι διὰ καλῆτερο. ἀπὸ τὰ ὅποια ῥάτσα μπατάροντας<sup>3</sup> πρὸς 2 τὰ 100  
μένουν τὰ κολοράδα β.<sup>4</sup> 453 καὶ τὰ κριμιζὶ β.  $30\frac{1}{4}$ , τὰ κολοράδα πρὸς γρ.<sup>5</sup>  
44 τὸ β. καὶ τὸ κριμιζὶ πρὸς γρ. 50: ἀνεβαίνουν δλα ἀντάμα Δουκ.  
893.12. Καὶ πλέον ἐπαράδοσεν ὁ αὐτὸς Γεώργιος τοῦ αὐτοῦ μρ. νικολοῦ  
ρεαλια τριακόσια εἴκοσι, μὲ 20: ὅπου ἔχει δοσμένα ἀπὸ προλαθῶν, πρὸς  
λ. 7. καὶ 4<sup>6</sup> καὶ πρὸς ἕνα τὰ 100 καθὼς τρέχουν κατὰ τὸ παρὸν κάνουν

1) μ. ἢ μρ=μέσερ, ἐν τῇ Ἑνετικῇ διαλέκτῳ σημαίνει «κύριος».

2) =χρωματιστά.

3) ἀφαιροῦντες.

4) β=βράτσα ἢ μπράτσα ἦτοι μέτρον μήκους ἐν χρήσει καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας,  
ἴσον πρὸς μέτρα 0.68.

5) τὸ δουκάτον ἤξιζε 24 grossi,

6) τὸ ῥεάλι ἰσοδυναμεῖ τότε πρὸς λίτρες ἢ λίρες Ἑνετικὰς 7 καὶ σολδία 4, ἐνῶ  
τὸ δουκάτον πρὸς 6 καὶ 4. Ἡ τιμὴ τοῦ ῥεαλίου ἐκυμαίνετο, δὲν ἦτο σταθερά.

καὶ αὐτὰ Δουκ. 375  $\frac{1}{3}$ , ὅπου γίνονται ὄλα ὁμοῦ μὲ τὰ ρεάλια, Δουκ. 1268.20 ἦγουν ἑξακόσια ἑξήκοντα ὀκτώ καὶ χίλια καὶ γρόσ. 20, τὰ ὅποια ἐνδίδοντάς τα ὁ αὐτὸς μρ. νικολὸς ὡς ἄνωθι νὰ τὰ στείλῃ ἐδῶ εἰς τὴν Βενετίαν εἰς χεῖρας τοῦ ἄνωθι Γεωργίου καὶ ἐρχόμενα Θεοῦ θέλοντος ἀπὸ τὸ διάφορον ὅπου ἤθελε γίνεαι ἡ ζημία, ὅπου ὁ Θεὸς νὰ μὴν τὸ δώσει, νὰ μετέχῃ ὁ γεώργιος τὰ δύο τρίτα καὶ ὁ μρ νικολὸς τὸ ἕνα τρίτον καὶ διὰ τὸ βέβαιον τῆς ἀληθείας ἔγινε τὸ παρὸν γράμμα εἰς τὸ ὅποιον θέλει ὑπογράψῃ ὁ ἄνωθι μρ. νικόλας μὲ τὸ ἴδιον του χέρι βεβαιώνοντας τὰ ἄνωθεν γεγραμμένα ἦγουν Δουκ. 1268.20. «Εγὼ νηκόλ βαρανγγας στέργω καὶ βεθεόνω τὰ ἄνωθεν».

## 9

+ 1628 Ἰουλ. 8 εἰς τὴν Βενετίαν.

Ξεκαθαρίζει μὲ τὸ παρὸν γράμμα ὁ κύρ. Μάνος ὁ Λεονδίτζης<sup>1</sup>, πῶς τὸν ἔχει ἐγγυημένον ὁ γεώργιος ἠγούμενος εἰς τὸν αὐθέντι ματθαῖον καρβούνην τὸν ἱατρόν, εἰς Δουκ. 400 ἦγουν δουκάτα τετρακόσια μονέδα τοῦ μπάνκου διὰ λ. 40 ἦγουν λίτρες σαράντα ὅπου τοῦ ἔγραψεν εἰς τὸν μπάνκο τοῦ ἰζίου per. scossi<sup>2</sup>, ὁ αὐτὸς αὐθέντι Καρβῶν ὡς φαίνεται καὶ εἰς μίαν ὁμολογίαν Φράγγικην ὅπου τοῦ ἔκαμε διὰ τὰ αὐτὰ ὁ αὐτὸς κύρ μάνος εἰς ταῖς 5 τοῦ προαπερασμένου μαῖου 1627 εἰς τὴν ὁποίαν ὁμολογίαν φαίνεται καὶ ἡ ἐγγύησις ὅπου ἔκαμε ὁ ἄνωθεν γεώργιος διὰ τὰ ἄνωθι καὶ ἐπειδὴ ὁ ἄνωθι κύρ μάνος ἔχει νὰ μισεύσῃ, τάζει καὶ ὑπόσχεται νὰ στείλῃ τὸ γλυγορώτερον πραγματεῖαν, ὅπου νὰ πιάσῃ μετρητὰ διὰ τὴν πληρωμὴν καὶ εὐχαρίστησιν τοῦ ἄνωθι χρέους καὶ νὰ μοιρῇ ὁ γεώργιος ὁ ἄνωθι νὰ τὰ πάρῃ ἀκάμπιο ὁπότε ἤθελεν τὰ ζητήσῃ ὁ ἄνωθι αὐθ. καρβούνης νὰ τὰ λάβῃ, καὶ διὰ τὸ βέβαιον τῆς ἀληθείας ἔγινεν τὸ παρὸν γράμμα εἰς τὸ ὅποιον θέλει ὑπογράψῃ ὁ αὐτὸς κύρ μάνος μὲ τὸ ἴδιον του χέρι, βεβαιώνοντας τὰ ἄνωθι γεγραμμένα ἦγουν Δουκ. 400. ὁ ἄνω κύρ μάνος ὁ Λεονδίτζης ἄφησεν εἰς χεῖρας τοῦ ἄνωθι γεωργίου δύο σακιά πρινοκόκκι νὰ τὰ πουλήσῃ εἰς τὸ καλῆτερον καὶ πουλῶντάς τα νὰ εἶναι τὸ ὅσον πιάσουν διὰ τὸ ἄνωθι χρέος. Εγὼ ὁ μανος ὁ λεωντίτζης βεβεονο τα ἀνωθι.

## 10

† περιφανεστατε κυριε Γεώργιε Ἠγουμενε χαίροις

1) ἐξ Ἄρτης.

2) = ὡς εἰσπραχθέντα.

Μὴ μοι ἀγροικίαν ἐγκαλέσης τοῦ σκεύους μείζονος ὄντος τοῦ δέοντος. ἀπορία γὰρ ἐλάττωνος πέμπω τοιοῦτον, σοὶ δὲ λοιπὸν ἔστιν ἐνθεῖναι ὅσον ἂν βούλει. Ἐρῶωσθ. Ἐκ τοῦ Μουσείου μου<sup>1</sup>. 1628. Ἐλαφηβολιῶνος

ὁ σὸς ὧς οἶδας  
Μ. Ἰ. ὁ Κριτόπουλος<sup>2</sup>

11

† διατου παρ.ντ μου γραματς διλοπη εγο ο διμος Λαζαρς το ποσ ελαβα απο τον κυρνικολα τον ηγουμενον Κερη οκαδες εξακοσηες πενηντα και να εχο να τα δινω εις την Βενετηα εις χειρς του κυρ γεωργιου και κυρ Ελεφάνιου ηγουμενου και να εχο να τους το δινο Κερη καθαριο χωρης κανενα εξεπεισμο αληθηνά τα εξοδα να ηγε απο τον ανοθεν νικολα και δια τα εξοδα εδικα μου φλωρηνα γερα εξιντα και να εχο να δοσο λογαριασμὸ του κυρ γεοργιου και του κυρ πεφανιου ος καθος να γενη εξοδισ και εις στο ἐδικο μου το Κερη και ος καθος γενη εξοδος και τον αλουνον τον πραματευταδων και ανησος και γενη οληγοτερα εξοδισ εις στο ανοθεν Κερη απο τα εξηντα φλωρηα οπου μου εδοσε, να τα εχο να τα διδο εις τας χηρας τοῦ κυρ γεοργιου του ανοθεν και ανησος και γενη περισσοτερα εξοδα εις στο ανοθεν Κερη να εχουν να μου τα δηνουν η ανοθεν αρχοτες, ακομι μου απληροσεν και δια εντικα χαραρηα και δηα το πηστεος της αληθη. εγηnen το παρο γραμα κατα προθεν τον κατοθεν γεγραμενον μαρτήρον και μην ἤξεροντας εγο ο διμος γραφὶ αγραψα εγο ο πανος παλταμας με εδηκο του θελιμα και μαρτιρο τα ανοθεν

(Τ. Σ.) 1629 μαρτιου 25 εις μπουκουρεστη.

Δ † Μ  
Λ Ροκοςγγινος μαρτηρο τα ανοθεν

12

+ Βουλόμενος ἀπάρειν ενετήθην καὶ μὴ θέλων ἐν ἀμφιβολίᾳ κατα-

1) τοῦ ἐν Ἑνετία Σχολείου ὅπου τότε ἐδίδασκε.

2) Μητροφάνης Ἱερομόναχος ὁ Κριτόπουλος ἐκ Βερροίας, Πρωτοσύγγελος Πατριαρχικὸς κατὰ τὸ 1626 ἐν Κων/πόλει καὶ ἀπὸ τοῦ 1636—1639 Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας. (πρβλ. Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου (νῦν Μακαριωτάτου Ἀθηνῶν) Ἱστορία Ἐκκλ. Ἱεροσολύμων ἐν σελ. 517) Ποραδόξως ὁ Μελέτιος Ἀθηνῶν δὲν τὸν ἀναφέρει ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ του μεταξὺ τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας.—Τὸ περὶ οὗ ἡ ἐπιστολὴ σκευὸς ἀσφαλῶς θὰ ἐστάλη εἰς τὸν Γεώργιον Ἠγούμενον ἵνα «ἐνθέση ἔλαιον», ὅπερ οἱ Ἠγούμενοι ἐπρομηθεύοντο ἀπὸ τὰς ἐν Κερκύρα βαρωνείας καὶ ἀπὸ τὸ ἐκεῖ κτημᾶ των περὶ οὗ γίνεται λόγος ἐν τῇ διαθήκῃ.

λιπεῖν τοὺς τιμιωτάτους αὐταδέλφους κύριον γεώργιον τὸν ἡγούμενον καὶ κύριον Ἐπιφάνιον τὸν ἡγούμενον, περὶ ὧν αὐτοῖς ὀφείλω, ἔγνων δεῖν διὰ τῆς παρούσης μου ὁμολογίας ἀσφαλίσασθαι τοὺς ἄνδρας, ὁμολογῶ τοίνυν ὀφείλειν αὐτοῖς ἐν πρώτοις σκούδα δέκα βενέτικα, ἅπερ ἔλαβον παρ' αὐτῶν λόγῳ δανείου. Ἐπειτα ὀφείλω λύτρας βενετικὰς εἴκοσι καὶ τέσσαρας (ἐκάστη λύτρα δέκα γαζέτες) περὶ δύο στοιβῶν βιβλίων ἅπερ ἐξέδωκε νικόδημος ὁ μεταξᾶς. Ἐπειτα ἄλλας δέκα καὶ ὀκτὼ ὁμοίως λύτρες περὶ τινῶν ἀριστοτελικῶν βιβλίων, ἅπερ πάντα ὑπόσχομαι ἀποστεῖλαι τοῖς ῥηθείσι τιμιωτάτοις αὐταδέλφοις, ἦτοι ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἢ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας μετὰ πάσης εὐχαριστίας. Εἰς οὖν τὴν περὶ τούτου ἀσφάλειαν ἐδόθη αὐτοῖς ἡ παροῦσά μου ὁμολογία. Ἐνετίησιν ἔτει Κου αἰγλ' 9 ὀκτωβρίου κη'.

Μητροφάνης ἱερομόναχος, ὁ Κριτόπουλος ὁ τὰ ἄνωθεν ὁμολογῶν καὶ ὑποσχόμενος.

## 13

+ ἀπο ἐμενα τὴν ἀργήρο του μανθου του παπαγίανη εἰς τὴν ἀφεντή σου. Ἀφεντη μοίρσι ' τζόρτζη πολὰ σε προσκίνο. Καὶ στον ἀρχον μοιρσι Παναγιότη πολα πολὰ προσκοινηματα, εἰκουσα πὸς ἐκοπηασης εὐς τους κορφούς' μα ευχαρησιτῶ τον ΧV πος ἠλθης εὐς αὐτου. καλα ἀφεντη γιατη δὲν μου εστίλες μια γραφη ἀπο το χερη της αφεντη σου νὰ ἠξέρο περη τὴν ἡγεια σας της αυθεντη σου και του ἀρχου του επιφανηου και για τὴν μανα τὴν κира μου οπου εγο γινοςκιτο ὁ Θς πος εχο τὴν εγνηα της αφεντη σας οτη της αφεντη σου η καλοσηνες καὶ του μίρσε Παναγιότη ἀναξηα ἡμε εγω να της ανταμιψο τῆς καλοσηνες ὀποῦ μου εκαμετε μονος ο Θς να σας τα ανιαμιψη εκατονταπλασηονα και πολα το επεκρανθηκα οπου ἐκοπιασες σε τετηα ορα οπου εινε αὐτα τα ανακατοματα εἰς τα ἡσανενα. Καὶ να ξερις πος ἠρθεν ο κυρ ζοτος ο λογωθετης στο πανηγηρη και εκατεβηκεν εἰς τὴν γκολοπουλα καὶ εγίρεψε τὸν παγουνη να τον ανταμόση και αὐτος ἐκρηθηθηκε και στη μεση δνεβηκεν ολοτελα εἰς τους ἀρχοντες οτη ἀντα ἐκρηθηκα με ταύτον στον ἠπίσκοπον ἠπεν ὀτη ἀντα να ερθουν η ἀρχοντες η γιανιότες στω πανηγηρη θελομε κρενεστε μα αὐτος ἐκρηθηθηκεν και δνεβηκεν με τη για της αφεντη σου τὴν ἠποθεση να κρηθουμε με τη για τὴν ἰδικι μου. καὶ εγνορισαν η ἀρχοντες και η χρηστηανη ολη τες ψεφητηες του καὶ πος μεχη ἀδικουμενη και τορα λέγι οτη η αφεντη σου του χροστης ἠκοση χῆληαδες και γιατη

1) ἀντὶ «μέσερ» περὶ οὐδέγράψαμεν προηγουμένως ἐν ὑποσημειώσει.

με λεγη ηχεν ο νικολος χρεος στην Βενετηὰ καὶ μοὺ τα ηποιραν καὶ αρνηθηκεν καὶ ταλα καὶ λεγη οτης ο ευσταθης ο πουλημένος τα ηπήρεν αμι εγο καμια βολα πητροπος δεν εγενηκα και λεν του ο μιτροπολητης τον ησανηνον μια αναφορα και τὸν αφορηζη και τον κραζη να ηπαγι ηκι να κρηνομεστε και εγο τορα οσαν ηκουσα δτες ερθης η αφεντηα σου αυτον πασκομι να τον φερο αυτου να κρινομεστη οτη αυτος μου ηλεγεν δὸ μου τον γαμπρον σου να ηπαμη στην βενετηα να κρινομεστε και η αρχοντες του ηλεγαν οτη αυτον απο την βενετηα εχη εξορθοσει και εγνωρηζομε οτη την αδηκας και ολο πασκομι να τον εξεπλαγιζα να τον φερο αυτου να τον πιακης η αφεντηα σου για τα ασπρα σου. αμη παρακαλο την αφεντηα σου αυτος της ηξερι ηρθη θελι ο φουρκισμενος. μονη μια γραφη απο της αφεντηα σου το χερη οτη να γραφης αλος χαρτη επητροπηκο δεν ηχεν και αλουνου δεν τα εδηδαν οτι η αφεντηα σου καλα ηξερης οτη οταν ηταν ο Παγουνης στην βενετηα, ητον ο νικολος ηκη και ηταν ζοντανος να σκουδαρη<sup>1</sup> σε πεντε ημερες κατοπι απο τον παγουνη οτη ειζη γραφη το καταστηχο κάτο φραγγικα<sup>2</sup> και το ρωμεηκα. και να βαλη και τον Αληθηζη τον Φησκουλα να σκουδαρη και εις αυτο παρακαλο την αφεντηα σου να γραφης ενα χαρτη και να γραφης η αφεντηα σου καθὸς εγνωρησης εκι<sup>3</sup> οτη στο ρομεηκο εχεις ενα λογον λαθομενον και στα ησανενα τον εγνωριζουν αμη εδο δεν εγνωρηζουν και να γραφης οτη αλος κατοπι του παγουνη δεν εσκουδαρησε παρα η αφεντηα σου εκι οπου μου εκαμες την μεγαλη την γκαλοσηνη εις εμε πληροση και εις αυτο παρακαλοσε να μου στηλης χαρτη εξορθομενο μι να ευγαλο από τον παγουνη τηποτες<sup>4</sup> οτη αν δεν ευγαλο τηποτες με τη να ζησο δεν εχο ὀτη απομινα σε διο χιληαδες μονα χρεος και εχο και τις θιγατερες μου τα πρηκια ολα ακαμοτα και καμε για ονομα θεου σε μενα να μου στηλης μια γραφη ουχι αλο και η χρονη της αφεντηα σου πολη και καλη.

+ εις τας τημιας χηρας του αρχου μοιρσι Τζορτζη του γουμενου εις τοὺς κορφέους τημιως δωθητω<sup>5</sup>.

14

Ἐκ Παραμυθίας, τῆ 9 Ὀκτωβρίου 1633<sup>6</sup>. Πρὸς τὸν Γεώργιον Ἡ-

1) =εἰσπράτη.

2) Τὸ γράμμα τοῦτο δὲν σημειώνει οὔτε προέλευσιν οὔτε ἡμερομηνίαν. Ὅτι προέρχεται ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα, οὐδεμία καθ' ἡμᾶς ἀμφιβολία. Ὡς πρὸς τὴν χρονολογίαν, ἀπὸ μίαν σημείωσιν εὑρεθεῖσαν ἐν τῷ Ἀρχεῖφ, μαθηάνομεν ὅτι ὁ Γεώργιος Ἡγούμενος ἠύρρισκετο, ἐν Κερκύρα τὸν Αὐγούστον τοῦ 1633.

3) Ἐπιστολὴ εὐανάγνωστος καὶ ὀρθογραφημένη. Ἐγρᾶφη ἀπὸ τὸν Ἰωάννην ἱερέα τὸν Ὑποταλέην.



γούμενον. Ἐγὼ ἡ Κρουστάλλω γυνὴ τοῦ ποτε Νικόλα Νταντακούση μή-  
τηρ τοῦ Κυριάκη . . λοιπὸν αὐτοῦ ἔρχεται ὁ υἱὸς μου Κυριάκης καὶ σὲ  
παρακαλοῦμεν αὐτὰ τὰ πράγματα ὅπου εἶχεν ἀφήσει ὁ ἄνδρας μου διὰ  
τὴν θυγατέρα του τὴν ὀλιγοήμερον Ἀλεξάνδρα, ἤξευρε ὅτι ἀναπαύθηκεν  
καὶ ἔρχεται ὁ υἱὸς μου ζητῶντας τὰ πράγματα . . . καὶ δός τα τοῦ ἀνωθεν  
υἱοῦ μου καὶ μὴν τοῦ κάμης ἄργητα ὅτι ἔχομεν πολλὰ χρέη καὶ καμάτων  
καθὼς ὁ θεὸς τὸ γινώσκει . . . «Ἐγὼ ἡ Κρουστάλλω ἔβαλα καὶ ἔγραψα.  
Οἱ μάρτυρες Γεώργιος Ἱερεὺς, Ἰωάννης Ἱερεὺς ὁ Ὑποτελέκης μαρτυρῶ  
ὅτι ἰδίῳ θελήματι ἔγραψα» Ἐγὼ Γεώργιος Ἱερέας καὶ Σακελλάριος, Θω-  
μᾶς Θεωτόκης, Φίλιπος Νικολάου, Φώτης Ξανθόπουλος, Γιάννης Πιστός.

## 15

1632 Γεναριου 14 στη Βενετηα.

+ Δηα τοῦ παροντος γραματος ομολογὸ καὶ ξεκαθαρήζο εγὼ Ζαχα-  
ρηας ὁ Κουκισσης πὸς απο τα ενια σακηα πιρνοκοκη με το χνουδη τους  
οπου ιρθαν εδὸ στη Βενετηα δηα λογαρηασμον τῆς συντροφηας τοῦ ποτε  
κυρ σπιρου ποστέλνηκου<sup>1</sup> καὶ Φωτηου ξανθοπουλου<sup>2</sup> δηα να κονσενη-  
ρηστουν<sup>3</sup> εἰς χειρας μου καὶ τοῦ ς. επιφανηου ιγουμενου ελαβα εγὼ Ζα-  
χαρηας ο ανοθεν απο το αυτὸ πιρνοκοκη ηγουν απο το τρατο<sup>4</sup> το οπιο  
επουληθη απο εμενα καὶ απο τον ανοθεν ς. επιφανηον του ς. Παουλου  
Ρουμπινη τὸ μερτηκὸ τοῦ ανοθεν ποτε κυρ σπιρου οπου ητον δ. 1146  
τα ὀπια τα ελαβα δηα καλον λογαρηασμὸν τῆς πρηκας τῆς Χρησανθης  
θηγατερος μου καὶ γυνη τοῦ ανοθεν ποτε κυρ σπιρου καὶ δηὰ λογαρη-  
ασμον του κυρ σταθη αλφαντζη<sup>5</sup> κατα τὴν αποφασην των αφενταδων  
πεντε σαβηον<sup>6</sup> καὶ ὅς καθὸς δηαλανθανη η ομολογήα καὶ ὁ λογαρηασμος  
καμομενος με τον ανοθεν κυρ Φοτηο οταν ητον εδο στὴν Βενετηα και  
τουτο τορα παλην ομολογῶ δηα καουτζηδὸν<sup>7</sup> τοῦ ανοθεν ς. επιφανηου  
πὸς εκηνος δὲν εχη να καμη ειστα ανοθεν πιρνοκοκηα εστοντας καὶ εγὼ  
να ελαβα ὅς ανοθεν τὸ μερτηκὸ τὸν ανοθεν ποτε κυρ σπιρου δηα τῆς ανο-  
θεν ετης καὶ το ἄλλο μερτηκὸ οπου ητον δ. 706 δηα ξοφλησιν και τεληαν

1, 2) Ἐκ Παραμυθίας.

3) = νὰ παραδοθοῦν.

4) = ἀπὸ τὴν μερίδα.

5) Ἑπαιρωτῆς, ἐχρημάτισε καὶ Πρόεδρος τῆς Ἑλλ. Κοιν. Βενετίας τῷ 1624.

6) i savii di terraferma ἦσαν δικαστικοὶ ἄρχοντες ἐν τῇ Ἑνετικῇ Ἀριστο-  
κρατείᾳ.

7) = ἐγγύησιν.



πλερομὴν του ανοθεν περνοκοκηου τα επιρε ο ανοθεν κυρ Φοτῆος ξαν-  
θοπουλος ος καθὸς δηαλανθανη ἢ ομολογηα του οπου ευρήσκατε εἰς  
χιρασμου και δηα βεβεον τῆς ἀληθιας θελο απογραψη τὸ παρὸν γραμα  
με το ἴδιο μου χερη.

- + εγὼ ζῶτος κουκαιση \* βεβεωνω ὡς ανοθ.
- + εγὼ ευσταθιος ὁ σουγδουρῆς \* μαρτιρῶ τὰ ανωθ.
- + εγὼ στεφανῆς πουλημενος <sup>10</sup> μαρτιρῶ τα ανωθ.
- + εγὼ ο μιχος σουγδουρῆς <sup>11</sup> μαρτιρο τα ανωθ.

16

1645 Ιανουαρίου 24 εἰς τη Βαινετηα. + δια του παροντος γραμα-  
τος ομολογὸ εγο ο Θεοδορης ο κοσμας πος χρεοστο του σηνηδρ επιφα-  
νιου ηγούμενου δουκατα διο χιλιαδες εκατον τρηαντα πεντε ηγουν 2135  
τα οπηα ινε απο μηα προμεσα <sup>12</sup> που του εκαμα δηα ονομα του σινηορ  
σηλδεστρο Πουληνιόλη δια μηνες ἐξη και υποσχομε να τον πλιροσω εἰς  
τον διορισμενον κερων διχος εναντιοτιτος και δια το βεβεον της ἀληθιας  
του εκαμα το παρον γραμα γραμενον με το ηδιον μου χερη ενοπιον τον  
υποκατοθι γεγραμενον μαρτιρον και οὔτος υποσχομε, τα οποῖα εἰνε προς  
6,4 ηγουν λητρας ἔξη σολδια τέσσαρα το καθε δουκατο κορεντε ηγουν 2135.

- εγο Θεοδορῆς κοσμάς \* βαιβαιωνω ὡς ἀνωθε
- Πανος ιερομνημων \* μαρτυρῶ τα ανωθι
- εγὼ αλεξανδρος στίλου \* μαρτυρὸ τα ἀνωθε.

17

1641 νοεμβρης 9 ης το νεων εἰς Βενετια

+ ομολογουμαι εμῖς γεοργῆος κοθονης <sup>4</sup> και ευσταθιος ο σουγδου-  
ρῆς το πὸς χρηοστούμαι του κύριου επηφανηου ηγουμενου δ. 1400 ηγουν  
δουκατα χηληα ταιτρακοσηα μονεδα κορεντε προς 6,4 το καθε δουκάτο  
τα οπηα ηνε απο τα οσα μᾶς εδοσε δηα ονομα του κυρ Λαμπρου Ιωαννι  
και κυρ Πανον μαβραγγελον τα ωπηα υποσχομεστε ιμῖς να τον ευχαρη-  
στουμαι εἰς οσον κερων ηθελαν σταθουν προς ενεα τα εκατον τον χρονον  
και οπιος ηθελε δῆξη την παρούσα να πλερονεται, οθεν εἰς πηστεος ἀλη-  
θιας εγηνεν ἢ παρὸν ομολογηα και επεδοθι του αυτου κυρ επηφανηου.

8, 9, 10, 11) ἅπαντες Ἰωαννῖται. 12) =ὑπόσχεσις.

1, 2, 3) ἅπαντες Ἰωαννῖται.

4) Ἐξ Ἄρτης.

+ εγὼ γεωργηως κοθονη καὶ ευσταθιος ο σουγδουρις στεργομε τα ανωθι.

+ εγω Νικολα ραπτις μαρτυρῶ.

1641 Φεβρουαρ. 17 εἰς το νεον

+ εμῆς ηανω γεωργηος κοθονης καὶ ευσταθιος ὁ σουγδουρις εστοντας και να εχομαι να μη σιναζομαι αφηνομε ορδηνηαν τοῦ κυρ μανου ραυτι \* καὶ κυρ ιωαννι Πουλημενου \* να δοσουν ευχαρηστηα του ανωθι κυρεπιφανηου εἰς τα ανωθι σολδηα οι κατοθι θέλουν βέβαιωση και με το ηδηο τους χερη.

+ εγω ευσταθιος ὁ σουγδουρης και κοθόνης βεβεώνομε τα ανω.

+ εγο ὁ μανος ο ραυτις περι τανο γεγραμενα.

+ ημης γεωργηως κοθωνις και Ιωαννις Πουλιμενος βαιδεώνομε τα ἄνω.

18

1631. Ἀπριλίου 7/11, εἰς τὴν Βενετίαν

Ἐπειδὴ και ηκούσαμεν ἀνεπαύθη ὁ κύρ Χρηστος ὁ μέλος ἀπὸ τὴν Ἄρταν εἰς τὸ μπεογραδ \* και ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ εὑρίσκηται ἐδῶ εἰς τὴν Βενετίαν δια ὀνοματου ὁ ὑπηρέτης του ὁ κύρ Ἀποστόλης δῆμος και ἔτυχε νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὰ χέρια του κάθε λογιῆς τζεκίνια χρυσᾶ 2000 ἦτοι δύο χιλιάδες και παπλόματα χρυσᾶ δύο 2 και μία κασέλα ὑάλινη και ἓνα σεπέτι ἦγουν κόφα ραμμένα μέσα και ἐνδιλίματα και ἓνα μουτάφι και πλέον μία κασέλα με βελούτα κριμιζιά β. 36 ἦγουν μπράτσα τριάντα ἕξ και ῥάζα κριμιζιά κάθε λογιῆς ἕτερα μπράτσα τριάντα 30 βαλημένα και καρφωμένα εἰς τὴν αὐτὴν κασελέτα ἀνταμῶς με τὰ βελούτα τὰ ὁποῖα τὰ ἦφερον εἰς φύλαξιν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ γεωργι τοῦ ἠγουμένου και δια τὸ βέβαιον και ἀληθὲς ἔγινε τὸ παρὸν γράμμα εἰς τὸ ὁποῖον θέλει ὑπογράψει με τὸ ἴδιόν του χέρι δια βεβαίωσιν τῶν ἄνω γεγραμμένων και τὰ ἀτλάζια τὰ ἄνωθι εἶνε μπράτσα τριάντα: Αποστολος ο ανωθε

1631 Απριλ. 22/2 μαΐου

Τὰ ἄνωθι ἦλθε σήμερα ὁ ἄνωθι κύρ Αποστόλης ὁ δῆμος και τὰ ἔπηρε καθὼς τὰ ἦφερον ὁμοῦ με τὸν γεῶργι τὸν κοθώνην.

εγο Αποστολος προς τα ελαβα

εγο γεωργη πεπανας 1 μαρτηρο

5, 6) Ἰωαννίται. 7) =Βελιγράδιον.

1) Ἐκ Πωγωνιανῆς.

εγω γεωργι κοθωνης μαρτηρὸ πὸς πίρε δ κυρ Αποστολος τα ανοθι  
πραγματα

εγο μυχος κираτζουδиз<sup>1</sup> μαρτηρὸ τανωθεν.

19

1636 Ιουνίου 26 εις την Βενετηαν.

+ ὁμολογῶ εγὼ γεωργιος ο βονδιλακης<sup>2</sup> πῶς τὴν σήμερον εσινεν-  
φόνησα με τοὺς παρόντας ευγενίς s<sup>r</sup> τζορτζι και s.<sup>r</sup> \* Επιφανιο τοὺς ἡγου-  
μένους και μου ἔδωσαν εις παχθως τὴν ἐν Παρονήα Ἐρόνα, οπῆα ἔχουν  
οἱ ανοθεν ηγουμενοι παχτωμένη<sup>4</sup> απο τον ἔκλανπρόταρον s<sup>r</sup> Φραντζε-  
σκο Τρόν δια την οπταν υποσχομε νὰ τοὺς διδο τὸν κάθε χρονω δια πά-  
κτως τῆς αὐτῆς ἐνπαρονηας δουκατα χιληα ξακοσια πρὸς λ. 6, 4 τό κα-  
θὲν και δια ῥεγαλῆα σιτάρη μοδια δέκα και λαδι τρεσταις δεκαπεντε, το  
οπῆο παχθως τῆς αὐτης ἐν Παρονηας<sup>5</sup> ἐνοήται δια χρονους τρις οποῦ ἄρ-  
χησαν ἀπὸ την προτην του μαγίου τοῦ απερασμένου τοῦ 1636 και εχουν  
να τελησοουν στοῖς 1639 απριλιου 15'. και δια την πληρομην τῆς αὐτῆς  
ὑπόσχομε με τα παντία μου αγαθὰ παρόντα και μέλοντα και μὴν ατεν-  
τεροντας<sup>6</sup> την πληρομὴν ὡς ανοθεν εις τοὺς κερουῖς τοὺς ορδινατζιους<sup>7</sup> να  
ἤμποροῦν οι ανοθεν ηγουμένη να πακτόνουν τὴν ανοθεν ἐνπαρονηα  
ἤστινα θελουν διχως τηνος εναντιότιτος και οὔτως εσινενφονήσαμεν και τὰ  
δίο μερη και εὐχαριστηθήκαμεν και δια τὸ βαιβεον τῆς ἀληθῆας εκαμα το  
παρὸν γράμα με το ιδιόν μου χέρι.

ἐγὼ γεωργιος δ βονδιλακης βαιθεινω και ὑπόσχομε ὡς ἀνοθεν.

20

Laus Deo, 1638 adl 26/16 Ott. in VEN.A Si dichiara pla  
pnte sttura, il sr Antt. Zuliani stampador come hafato acordio  
con il molt. rev. frà Filotteo Jeromonacho valleriano et con il  
molto magn. co sr Epifanio igumeno compagni di stampare per  
la ragione loro un libro nominato liturgia<sup>1</sup>, incirca di trenta  
fogli di carta commune ordinaria nel termine di quattro mesi  
doppo il giorno che farà principio di stamparlo e sono restati

1) Ἰωαννίτης.

2) Κερκυραῖος.

3) s.<sup>r</sup> = Signor.

4) Ἐν Κερκύρα.

5) ἀγρόκτημα τοῦ Βαρόνου Τρόν.

6) =ἐκτελῶν.

7) =συμφωνημένους.

d' accordo i sud.i dare per il pagamento di detto libro doi scudi d' argento per ogni folio con conditione che no possa stampar per nissum modo più di libri 1000, cioè mille per conto di sud.i si.ri per una volta tanto sino ani doi et per fede della verità si è fatto il pr.te s.ttoda me Pre Matteo Cigala et sottoscritto da tutti li ambi due parti.

Jo Ant.o Giuliáni affermó quanto di sopra siè detto.

Μετάφρ. Αἴνος τῷ Θεῷ. 1638 τῇ 26/16 Ὀκτωβρ. ἐν Βενετίᾳ. — Δηλοῦνται διὰ τοῦ παρόντος ἐγγράφου ὅτι ὁ κ. Ἀντώνιος Τζιουλιάνι τυπογράφος, συνεφώνησε μὲ τὸν λίαν αἰδέσιμον Φιλόθεον Ἱερομόναχον τὸν Βαλεριάνον καὶ μὲ τὸν λίαν ἔκλαμπρον κ. Ἐπιφάνειον Ἡγούμενον καὶ συντρόφους, νὰ τυπώσῃ διὰ λ/σμόν των ἐν βιβλίον ὀνομαζόμενον λειτουργία<sup>1</sup>, ἐκ 30 περίπου φύλλων χάρτου κοινού, ἐν διαστήματι 4 μηνῶν μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐκτυπώσεως, ἀντὶ πληρωμῆς δύο σκούδων ἀργυρῶν διὰ κάθε φύλλον, μὲ τὸν ὄρον νὰ μὴν ἡμπορῇ νὰ τυπώσῃ πλέον τῶν χιλίων βιβλίων διὰ λ/σμόν τῶν εἰρημένων κυρίων ἐφάπαξ καὶ μέχρι διαστήματος δύο ἐτῶν καὶ εἰς πίστιν τῆς ἀληθείας, ἐγένετο τὸ παρὸν ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ἱερέως Ματθαίου τοῦ Κιγάλα καὶ ὑπεγράφη παρ' ἀμφοτέρων τῶν συμβαλλομένων.

Ἐγὼ Ἀντ. Ἰουλιάνης βεβαιῶ τὰ ἄνωθεν.

## 21

Αυθεντη μου ηγαπημένε κυρ Επιφανιε προσκηνῶ σε.

+ ἡ βοῖθεια οποιῦ ἐγνωρησάμαι πάντα ἀπὸ τὸ σπλαχνικὸ καὶ φιλοξενικὸ σπῆτη τῆς αυθεντήας σου αυθεντη μου, δὲν ἦτον σὰν φήλου καὶ γνωρήμου, μονον περισσοτερον ἀπὸ καλοῦ πρὸς α), ὅπου πάντα εδειξαν εἰς ἐμᾶς τους δηστηχισμενους δια τοῦτο αυθεντι μου με εκεινο το συνηθισμενο θάρος τρεχω εἰς ταῖς αμετραῖς σου ελεῖμοσήναις παρακαλόντας σε διὰ μερος Θεοῦ νὰ σπλαχνιστῆς τὸ ἐγκόνη μου τὸν Πάνο υἱὸν τοῦ καλοῦ σου δουλου ποτε σήμου καὶ νὰ τὸ βοῖθησης με την εξουσιαν σου να εμπη εἰς κανενα αργαστήρι να καμη την τεχνη του δια να ευγανι τα εξοδα του ὄστη να ελθω καὶ εγω αυτοῦ ἂν μοῦ το συνηορησουν τα δεινα γεραματα μηνα γενη ελεῖμοσηνη να περασωμε εκεινο το ὄφιτζιο<sup>2</sup> εἰς το

1) Ἡ θεία αὕτη λειτουργία ἐξεδόθη τῷ 1639 (πρβλ. Legrand ἐνθ' ἄνωτ. I pp. 403). Πλὴν ταύτης ὁ Ἐπιφάνιος ἐξέδωκεν ἰδίαις δαπάναις πρὸς ὠφέλειαν «τῶν φιλομαθεσιῶν νέων» τῷ 1645 παρὰ τῷ Ι. Π. Πινέλλῳ καὶ τὴν Γραμματικὴν Κωνσταντίνου Λασκάρεως (πρβλ. Legrand, ἐνθ' ἄν. II pp. 28/24).

α) Πατρός.

2) = γραφεῖον.

ονομα του οπου εχει το καϊμενο τέσερις ἀδελφαῖς καὶ μεγάλη ἀθηναμῆα. Εἰς αὐτο καμε καλύτερα απο οἷτι εκαμες εἰς ολον τον καιρον δια λογον μας καὶ ο Θεσ οπου δηγᾶται και σονη να ἀνταποδοσι τῆς αὐθεντησας τα αμετρα καλά οπου μας εκαμες εδο και υγιαν χρονους πολλους και καλοῦς και εἰς τὸ ἰστερο τον αγιον παραδησον δια πληρομῆν των ελεῖμοσηνῶν οπου εκαμες εἰς εμας.—Απο κορφουῦς 1642 Ιουλλιου 7.

ἦ ταλεπορος αναξια δουλη σου  
Αργίρο Προκενα

22

Ευγενεστατε καὶ τιμιώτατε Sr Επιφανειε εὐλαβῶς τὴν χαιρετῶ.

Εγὼ δὲν ἤμπορῶ νὰ κάμω ἀλλέως εἰς τὴν χρείαν μου, παρὰ νὰ προστρέξω εἰς τὴν ἀγάπην τῆς αὐθεντίας σου νὰ μὲ βοηθησης ὡς καθὼς και ἀλλαις φοραῖς μὲ ἐβοήθησες. Χρείαν ἔχω ἀπὸ δέκα σκοῦδα διατὶ θέλω νὰ κάμω τὴν σήμερον μίαν μου δουλείαν ὁποῦ μοῦ ἠμπορταρη<sup>1</sup> και ἦ αὐθεντία σου ἂν ὀρίζης δώσε τα τοῦ ἀνου<sup>2</sup> νὰ μοῦ τὰ φέρη μενοντάς της ὑποσχόμενος πάντοτε ὄχι μόνον διὰ τούτην τὴν χάριν, ἀλλὰ ἀκόμη και διὰ ταῖς ἀπερασμέναις και εἰς ὀλίγαις ἡμέραις ἐλπίζω τὰ ἄνωθεν δέκα σκοῦδα νὰ τῆς τὰ ἐπιστρέψω μετὰ εὐχαριστείας.

αχμδ'. Ἀπριλίου ι'.

Τῆς εὐγενείας σου φίλος ὑποσχόμενος  
Γερμανὸς Ἱερομόναχος ὁ Ρασοξέσσης\*

23

Τεμιώτατε<sup>4</sup> και εὐγενέστατε αὐθέντη θεῖε κὺρ Ἐπιφάνειε, τὴν αὐθεντίαν σου πολλὰ τὴν προσκυνῶ, δεόμενος εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὴν υἰείαν της.

+ Πολὺν καιρὸν ἔχω οπου γραφὴ δὲν τῆς ἔστειλα και αὐτὸ ἐστάθη ἀπὸ διάφορες ἀφορμὲς και πρῶτον, τὸ ἀπερασμένον καλοκαιρι μᾶς ἠκολούθησε πολλὴ ἀσθένεια ἀπὸ τὸ θανατικὸ και ἐπήγαμε και ξορίες και μετὰ ταῦτα μᾶς ἠκολούθησαν ἀσθένειες τρομαχτικὲς και θάνατοι σὲ μερικὸς εδικὸς μας μόνον ἂς εἶναι ἦ αὐθεντία σου καλά ἐγὼ ἔκαμα μῆνες εἰς

1) ἐνδιαφέρει.

2) ἀνθρώπου.

3) διδάσκαλος τοῦ Γένους ἐν Βενετία, δν ἀναφέρει και ἐν τῇ διαθήκῃ του ὁ Ἐπιφάνειος.

4) Ἐπειδὴ ἡ παροῦσα εἶναι λίαν ἀνορθόγραφος, εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ καθίστατο δυσνόητος ἂν παρετίθετο ὡς ἔχει ἐν τῷ πρωτοτύπῳ, τὴν δημοσιεύομεν διωρθωμένην, τηροῦντες τὸ λεκτικὸν τοῦ γράψαντος.

ἄρρωστος μὲ πολὺν κίνδυνον ὅπου μὲ ἀποφάσισαν διὰ θάνατον καθὼς  
 λογιάζω νὰ τὸ ἔμαθες ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας καὶ ξεχωριστὰ ἀπὸ μία γραφὴ  
 ὅπου ἔστειλα τῆς 13 τοῦ ἀπερασμένου Ἰανουαρίου τοῦ κυρ Πάνου ἀνε-  
 ψιοῦ μου, ὅμως πρῶτα μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ καὶ δεύτερον μὲ  
 τὴν εὐχὴ τῆς αὐθεντίας σου ἐγλύσαμε ἀπὸ ἐκείνην τὴν φοβερὰν ἀχαμνο-  
 σύνην, ἀμὴ πάλι διὰ τὴν ὄρα ἤμαστε σὲ μεγάλα κίνδυνα, πρῶτον ὅπου  
 τὸ θανατικὸ πάλι ἀναψε, διατι ὁ κόσμος τὸ ἐσυνήθισε καὶ δὲν ἀναμεροῦν  
 καμιανῆς λογιῆς καὶ δεύτερον, ἔχομε πολλὰς ἔγνοιες καὶ ξώδια ἀπὸ τα βιά-  
 σανα ὅπου εἶνε εἰς τὸν κόσμον ὅλον διὰ ταῖς ἀμάχαις ὅπου γίνονται, καὶ ἄλ-  
 λο: ὄραν τὴν ὄρα ἀναμένομε νὰ ἔλθῃ ὁ Κεχαγιᾶς ὁ καινούργιος καὶ ὁ  
 Θεὸς ἠξεύρει πῶς θέλομε ἀπεράσει καὶ ἡ Παναγία μόνο νὰ τὰ κυβερνήσῃ  
 ὅπως δεῖ, ἔτι ἄλλο αὐθέντη κυρ Ἐπιφάνειε γίνωσκε πῶς εἰς τὴς 28 τοῦ  
 παρὸν ἔλαβα τιμῆς τῆς δύο γραμμένες τὴν 12 καὶ 17 τοῦ ἀπερασμένου  
 Φεβρουαρίου ταῖς ὁποῖες τὴς ἔλαβα μὲ χαρὰν καὶ ἔμαθα περὶ τὴν ὑγείαν τῆς  
 ὅμως μοῦ γράφεις πῶς προλαβὼν μοῦ ἔστειλες ἄλλες δύο καὶ ἐγὼ δὲν  
 ἔλαβα καμμία ἀμὴ λογιάζω νὰ ἐχάθησαν ὄντας ἐγὼ νὰ εὐρίσκομαν σὲ  
 τόσην ἀρρωστία καὶ σὲ ξορίες καὶ μοῦ κακοφαίνεται ὅπου ἡ αὐθεντία  
 σου θέλει ἐλογιάσῃ πῶς τῆς ἔλαβα καὶ δὲν τὴν ἀποκρίθηκα, ἀμὴ νὰ εἶσαι  
 βέβαιος πῶς ἂν ἤθελα τὴς λάβει ἤθελα κάμει τὸ χρέος μου νὰ τὴν ἀπο-  
 κριθῶ· μοῦ γράφεις διὰ τὸν ἀνεψιὸν μου τὸν κυρ Πᾶνο πῶς ἀκούονται  
 πολλὰ ἄπρεπα λόγια καὶ μοῦ κακοφαίνεται πολλὰ εἰς τὴν καρδιά ἔσσοντας  
 ὅπου ἐγὼ τὸν εἶχον εἰς τόπον ἀδελφοῦ ὄχι ὡσάν ἀνεψιὸν καὶ διὰ νὰ  
 ἀκούσω πέρυσι πολλὰ ἄσχημα λόγια, ἤμπορῶ νὰ σοῦ εἰπῶ πῶς ἄκουσα  
 σὲ τόση ἀρρωστία καὶ ὑπομονή· ὀρίζεις νὰ ἔλθω τὸ γληγορότερον δια τὰ  
 εντερέσα μου<sup>1</sup> καὶ εὐχαριστῶ τὴν αὐθεντείαν σου ὅπου μὲ ἀβιζάρει<sup>2</sup> καὶ  
 τὸ ἤθελα κάμει ἀμὴ τί νὰ εἰπῶ τοῦ κυρ λάμπρου ὅπου μᾶς ἐντρηγάρισε<sup>3</sup>  
 τέτοιας λογιῆς ὅπου διὰ νὰ ἤμποροῦμε νὰ ἔλθωμε καὶ τέλος διατι δὲν  
 ἔγραψε σὲ κατάστιχο καμιανῆς λογιῆς οὔτε πούληση οὔτε ἀγορὰ οὔδ' ἔξοδα  
 οὔδὲ κανένα πρᾶγμα, μόνον μερικὰ ἔδειξε γράφει σὲ κομμάτια χαρτιὰ  
 ὡσάν πῶς τὸ ἔγραψε ὁ κουκαίσης<sup>4</sup> ἄλλοτε καὶ δὲν τὸ ἔκαμε ἀπὸ ἀγνωσία  
 μόνον λογιάζω νὰ τὸ ἔκαμε ἀπόστα<sup>5</sup> διὰ τὸ εντερέσε του νὰ δεῖξῃ εἴτι  
 θέλει κάθε τι ἢ βλέπωμε· ὅμως τώρα ἡμεστε ὀπίσω καὶ θαρρῶ εἰς τὸν

1) Συμφέροντα.

2) = Εἰδοποιεῖ.

3) = Εμπέριδεψε.

4) Ὁ Κουκαίσης Ἰωαννίτης ἐν Βενετία.

5) = Ἐπίτηδες.



Θεὸν διὰ κανένα μῆνα νὰ ξεφλήσωμε καὶ γύρισμα Ἀλασῶνας· ἂν δώση ὁ Θεὸς ὑγεία καλῶς νὰ σέβρω, δὲν θέλω σταθῆ πλέον, ὀρῖζεις πῶς ἐπιθυμῶ νὰ ἀνταμωθοῦμε καὶ ἡ Παναγία νὰ μοῦ δώση τὴν χάρι τῆς νὰ σᾶς ἀπολάβω ὑγιῆ καὶ καλά, διατι ὁ Θεὸς τὸ γνωρίζει πῶς ἡ καρδία μου εἶναι καμμένη. δια τὴν ἀϋθεντία σου καὶ μοῦ γράφεις πῶς ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἔμπρὸς θέλομε ἔχει καλοὺς ἰατροὺς· καὶ αὐτὸν τὸν λόγον δὲν ἠμπόρεσα νὰ τὸν ἐννοήσω ἂν αὐτοῦ ἐγροικῆσατε τίποτε σημάδια ἀγίπης διὰ ταῖς ἀμάχαις καὶ νὰ μὴν εἶναι τὸ ἐναντίον καὶ τὴν παρακαλῶ τὸ πῶς λάβῃ τὴν γραφῆ μου νὰ μοῦ ξεκαθαρίσης αὐτῶν τῶν πάντων εἰς πλήρες φῶς, διατι ἐγὼ ἄς εἶναι τὸ πρᾶγμα καθὼς εἶναι χρειὰ ἔχω νὰ ἔλθω αὐτοῦ μόνον ἀγαπῶ νὰ εἰξεύρω διὰ κυβέρνησιν ἰδικήν μου. Μοῦ γράφεις διὰ τὸ μισθὸ σκαρλάτο·, ἐγὼ τὸ ἐπούλησα καὶ ἐπῆρα διὰ μερδικὰ + καὶ ἓνα λιανὰ καθὼς σοῦ τὸ ἔγραψα καὶ προλαβὼν καὶ εἰς τὴν ἀσθένεια ὅπου ἀπέρασα ξῶδεψα πλέον ἀπὸ + 150· καὶ αἰπραβαλαῖρηστηκα· ἀπὸ αὐτὰ διὰ τὸ πολὺ θάρρος ὅπου ἔχω πρὸς τὴν ἀϋθεντία σου καὶ μὲ τὸ ἔρθῃ μου θέλω τῆς φέρῃ τόσα ρεάλια εἰς τόσον καλὴ τιμὴ ὅπου νὰ λάβῃ εὐχαριστήσιν, ὀρῖζεις νὰ μιλήσω καὶ τοῦ κῦρ λάμπρου διὰ νὰ σοῦ στείλῃ τὰ ὄσα σοῦ χρεωστεῖ καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς σου θέλω τοῦ μιλήσει καὶ καθὼς μοῦ εἶπῃ θέλω τῆς δώσει τὴν ἀπόκρισιν· εἶδα καὶ τὰ ὄσα μοῦ γράφεις καὶ διὰ τὸν Κυρατζούδη καὶ θέλω τοῦ μιλήσει καὶ ἀπὸ λόγου μου πολλὰ ὅτι κάνει χρειὰ καὶ λογιαῖζω πῶς ἤθελεν σὲ ἔχη εὐχαριστημένον, μόνον τοῦ ἐπτωχοῦ τοῦ ἔτρεξαν πολλές δυστυχίες καὶ ξῶδια μεγάλα διατι ἐνόσησε τρεῖς φορὲς καὶ ἔχασε καὶ δύο του παιδιὰ ἀρσενικὰ καὶ ἔπαθε πολλὰ βάσανα καὶ αὐτὸ τὸν ἐμπόδισε, ἀμὴ καὶ ἤθελε σὲ ἔχη εὐχαριστημένον σὲ ὄλα. Ὅρῖζεις νὰ σὲ ἀγαπῶ καὶ δὲν μοῦ κοστιῖζει τίποτε καὶ αὐτό, νὰ εἶσαι βέβαιος πῶς τὸ ἔκαμα καὶ τὸ κάνω διὰ τὸ χρέος ὅπου ἔχω εἰς τὴν ἀϋθεντία σου, εἰς τὲς συνδρομὲς ὅπου εἶδα· κάνοντας τέλος, οἱ ἰδικοί μας ὄλοι πολλὰ τὴν προσκυνοῦν, ἡ νύφη σου ἡ Χάηδω πολλὰ τὴν προσκυνᾷ, ὁ δὲ Θεὸς περισκέποι σου ἀπὸ παντὸς κακοῦ. 1647 Μαρτίου 29, εἰς Ἰωάννινα. ἀνεψιὸς καὶ δοῦλος τῆς ἀϋθεντίας σου, Ἰοανῆς Ἱερομνήμων.

1) Ὅπου ἐτελεῖτο ἐμποροπανήγυρις.

2) Ἡ συνήθης ἀλληγορικὴ ἀλληλογραφία τῶν σκλάβων διὰ τὸν φόβον τῶν κρατούντων...

3) Κόκκινον ῥοῦχο.

4) Ὁ σταυρὸς ἀναφέρεται εἰς νόμισμα φέρον ὡς ἔμβλημα τοῦτον.

5) Ἐκ τοῦ Ἱταλ. *prevalersi* = κάμνω χρῆσιν πράγματός τινος, καταχρῶμαι.



Ἐν Κερκύρα τῇ 20 Μαρτίου 1647. ὁ Ἀναστάσιος Κηρατζούδης πρὸς τὸν Ἐπιφάνειον... καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα μου ὁποῦ εὐρίσκεται εἰς Ἰωάννινα τὴν αὐθεντία σου κατὰ πολλὰ προσκυνᾷ, μὲ πολλὴ πίκρα μὲ πολλὰ βάσανα ὁποῦ «ἐνοσοῦθηκε τρεῖς βολές» καὶ τοῦ ἀπόθαναν δύο μου ἀδελφία, τὸ ἓνα σὲ πέντε μέρες καὶ τὸ ἄλλο σὲ δύο, καθὼς ἡ αὐθεντία σου θέλεις μάθει τὰ πάθη του ἀπὸ τὸν κύρ Στάθη Σουγδουρῆ καὶ ἀπὸ ἄλλους ἐδικούς μας τὰ βάσανα καὶ τὰ πάθη ὁποῦ ἀπέρασε καὶ ἔχει τώρα ἐπὶ μῆνες ὅπου εἶναι ἀπὸ τὸ σπίτι ἔξω καὶ εἶναι σὰν ὁ θεὸς γινώσκει «τὰ τραβάγια του» ἔχει ἐξοδιάσει ἀπάνω ἀπὸ ἑκατὸ ρεάλια καὶ ὁ θεὸς ἠθέλησε καὶ ἐγλύτωσε καὶ ἐγὼ ἂν ἐρωτᾷς ἔχω τώρα ἐδῶ εἰς τὸν θεῖόν μου τὸν κύρ Μάνον Γγιόνμα 4 μῆνες καὶ προσκινάει τὴν αὐθεντία σου. Θέλεις τὸ μάθει ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μας τὶ θρῆνος ἐγενεν εἰς τὰ Ἰωάννινα. Τὶς ἀπερασμένες μέρες εἶχε λάβει τὴν τιμίαν της καὶ ἓναν λογαριασμὸν διὰ τὸ κερί . . . ἤθελε νὰ σοῦ γράψῃ (ὁ Μᾶνος Γγιούμας δηλ.) τὰ πάθη του καὶ τὰ βάσανά του ἀφότου ἐβῆκεν ἀπὸ τὴν Βενετίαν, ὁποῦ κανένα καλὸν δὲν εἶδεν, μόνον ζημία καὶ πάθη. Τοῦ ἐπῆρεν ὁ καψάδερφός του ἀπάνου ἀπὸ 800 ρεάλια καὶ ἐχαλαστήκαμεν ἀπὸ τὴν ὄψιν τῆς γῆς. Αὐτὸς εἶναι ἡ ῥοῖνα μας<sup>2</sup>, ὁποῦ νὰ ἔχη τὸ ἀνάθεμα καὶ τὸν ἐφυλάκωσεν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἔκαμε μέσα τέσσαρες μῆνες καὶ βγῆκε μουφλῆς καὶ φαλλίδος καὶ θέλει πάει εἰς τὸν Κεχαγιᾶ καὶ θέλει τὸν ματαφυλακώσῃ... Ἄν ῥωτᾷς διὰ τὸν κύρ Πᾶνον<sup>3</sup> ἀνεπιὸν της ἦταν φευγᾶτος εἰς ἓνα χωριὸ μῆνες ἕξ καὶ εἶναι σὲ πάθη καὶ εἰς τὴν ὥραν δὲν ἐφάνη νὰ ἔλθῃ. Τοῦ γράφεις καὶ διὰ τὰ τομάργια πῶς ἐξεκαθαρίσαταν διακόσια πενήντα Δουκάτα καὶ γρ. 18. . . »

Ἄπὸ Ρώμης 1647 μαΐου 10. ἐντιμὸτ. καὶ χρησιμώτ. κύρ Ἐπιφάνειε χαίροις ἐν Χτῶ. — + τὴν πρώτην φορὰν ὁποῦ ἀπέρασα ἐδόθεν ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν δὲν εἶχα καιρὸν νὰ γράψω . . . διότι ἐπῆγα βιαστικῶς εἰς τὴν σικελίαν διὰ νὰ συστήσω μίαν ἐσοδίαν ὁποῦ ὁ ρῆγας<sup>4</sup> μᾶς εἶχε δώσῃ διὰ ταῖς δούλεψαις ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν σὶ γονεῖς μου

1) Ὁ μετέπειτα ἰδρυτὴς τοῦ Γγιονματικοῦ Φροντιστηρίου ἐν Ἰωαννίνοις.

2) = Καταστροφή.

3) Εἶναι ὁ Πᾶνος Ἀγγελοκαίτης περὶ οὗ γίνεται μνηεῖα ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ Ἐπιφανείου.

4) Ὁ Ἰσπανὸς βασιλεὺς.

καὶ ἐγώ. Τώρα ὅπου ἦλθα ἐδῶ εἰς τὴν δώμην καὶ μέλλω νὰ σταθῶ δυὸ μῆνες . . . Τὰ ὅσα ἔλαβα ἀπὸ τὸν Ἰσπανίας βασιλέα, λέγω τιμαῖς καὶ δοσίματα δὲν μοῦ φαίνεται πρέπον νὰ τὰ γράψω . . . κάλλιο νὰ τὰ μάθῃ ἀπὸ ἄλλους καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸν πατέρα Παῖσιον Σκλίβα<sup>1</sup> ὅπου εὐρίσκεται εἰς τὴν Μισσηνα<sup>2</sup> καὶ ἱερεύει καλὰ ταῖς χάραις ὅπου μᾶς ἔκαμεν ἡ βασιλεία του . . . Τὸν ἀφέντη τὸν σκλίβα καὶ τοὺς ἄλλους φίλους ἐξ Ἰωαννίνων ἀκριβῶς χαιρετῶ. ὁμοίως τὸν κύρ Πᾶνον Ἱερομνήμονα<sup>3</sup> ὁ ὁποῖος ἂν τοῦ κάμη χρεία κανένα λεξικὸ ῥωμαϊκό: Σουΐδας ἢ Βαρίνος ἢ ἄλλο βιβλίον ἄς μοῦ τὸ παραγγείλῃ καὶ θέλω γυρέψω νὰ τὰ εὔρω καὶ νὰ τὰ στείλω. Διότι εἰξεύρω πῶς εἶναι φιλομαθῆς καὶ πολλαῖς φοραῖς μοῦ τὸ εἶχεν εἰπεῖ πῶς δὲν τὰ εὔρισκε στὴν βενετιάν καὶ ἐδῶ εὐρίσκονται μὲ πλέο εὐκολίαν. Ἦκουσα πῶς μέλλετε νὰ κάμετε ἓνα σπουδαστήριον καὶ κάλλιο νὰ γένη στὴν Βλαχίαν ἢ κάνε στὴν Πάνδουβαν ἢ ὅπου δὲν σώνει τὸ χέρι τῶν ἐναντίων καὶ μάλιστα τῶν Γεζουβιτῶν<sup>4</sup> οἱ ὁποῖοι ἄλλο δὲν σκοποῦσι, εἰμὴ πῶς νὰ σθήσουν τὸ ῥητὸ καὶ τὴν φήμην τῶν ἐδικῶν μου λέγω τῶν ῥωμαίων· ὁ Θεὸς θέλει τοὺς παιδεύσει κατὰ τὴν γνώμην των. Τὸν ἅγιον Πατέρα κύρ Πρόχορον<sup>5</sup> καὶ πατέρα κύρ Θεοφύλακτον<sup>6</sup> φιλοφρόνως χαιρετῶ καὶ ἂν εἶναι τίποτες νέο διὰ τὴν Κρίτην ἄς κάμει τὴν χάριν νὰ μοῦ τὸ γράψῃ· καὶ ἂν ὁ μοσχοβίτης ἐκίνησε πόλεμον εἰς τὸν τάρταρον καθὼς ἔλεγαν . . . καὶ μὲ τοῦτο κάνω τέλος εὐχόμενος κτλ. ὁ δὸν ἀνδρὲ ὁ Ῥώσιος<sup>7</sup>.

26

1625. Μαΐου 18, οἱ Φώτιος Δήμου τοῦ ποτε Δήμου καὶ Στάθης Νικολάου ἀπὸ τὸ Καστέλ Σάν Δονά<sup>8</sup> διορίζουν τὸν Ἐπιφάνιον Ἠγούμενον πληρεξούσιόν των. Μάρτυρες ὑπογράφονται οἱ: Γεώργιος Πανᾶς<sup>9</sup>

1) Ἡ οἰκογένεια Σκλήβα ἢ Σκλίβα εἶναι Ἑπειρωτικὴ.

2) Ἡ Μεσσηνή τῆς Σικελίας.

3) εἶναι ὁ γνωστὸς εὐεργέτης τῶν Ἰωαννίνων.

4) Ἰησοῦϊτῶν.

5) Τὸν Γιαλούρη.

6) Τὸν Τζανφουρνάρην.

7) Τὴν ἐπιστολὴν ἀποστέλλει εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἐπιφανείου ὡς ἔπεται: Al molto illustre Sigre Epifanio Hegumeno S. Zorzi de Greci, ovvero al ponte per entrare a S. Lorenzo Venetia

(ἦτοι εἰς τὸν ἐξοχώτατον κύριον Ἐπιφάνειον Ἠγούμενον, εἰς τὸν Ἁγ. Γεώργιον τῶν Γραικῶν ἢ μᾶλλον εἰς τὸ γεφυρὶ ὀπόθεν κανεὶς εἰσέρχεται εἰς τὸν Ἁγιον Λαυρέντιον.

8) Φρούριον Ἁγίου Δονᾶ=Παραμυθιά.

9) Ὁ Γεώργιος Πανᾶς μανθάνομεν ἐκ τῆς Διαθήκης ὅτι ἦτο πρωτεξάδελφος

τοῦ ποτε Νικολάου καὶ Μιχαὴλ Κερατζούδης τοῦ ποτε Μάρκου.

## 27

1637. Ἀπριλ. 27 ὁ Ἐπιφάνιος Ἡγούμενος διορίζει πληρεξούσιόν του τὸν Λάμπρον Μεταξᾶν τοῦ ποτε Νικολάου, ἐξ Ἰωαννίνων.

1663. Ἰουνίου 13 (Κρ. Ἀρχ. Βενετίας φάκελος Ν. Βελλάνου ἀρ. 13567) οἱ Πᾶνος Ἱερομνήμων καὶ Νικόλαος Γλυκὺς ὁμολογοῦν ὅτι ἔλαβον ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπεῖαν τοῦ Ἐπιφ. Ἡγουμένου Δουκάτα 410 διὰ τοὺς πτωχοὺς, φυλακισμένους, ἱερεῖς Ἀρχιμανδρείου καὶ Μητροπολίτην Ἰωαννίνων — μέχρι τῆς δόσεως τοῦ ἔτους 1658 — ὡς πληρεξούσιοι τῶν ἐν λόγῳ ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιτροπικοῦ ἐγγράφου, ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰωαννίνων Καλλινίκου καὶ τῶν προεστώτων: Στεφάνου Πουλημένου, Λεονδάρη Γλυκὺ, Ἰωάννου Βοτανάση, Νικολάου Βασιλοπούλου, Λεονδάρη Καραγιάννη, Μαιθαίου Δήμου καὶ Εὐσταθίου Μήχου.

1667 Φεβρουαρ. 2<sup>1</sup>. Ὁ Νικόλαος Γλυκὺς ὡς πληρεξούσιος τῶν κά-

τοῦ Ἐπιφανείου, ὅστις τοῦ ἀφήκε Δουκ. 100 ἵνα ὑπανδρεύσῃ τὴν θυγατέρα του. Τὸ ποσὸν τοῦτο παρελήφθη ἀπὸ τοὺς ἐκτελεστάς τῇ 26 Μαρτίου 1663 ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ κάτωθι πρακτικοῦ τῆς Ἑλλην. Κοινότητος Βενετίας, ὅπερ παραθέτομεν ὀλόκληρον, καθὼς περιέχον καὶ ἄλλας ἐνδιαφερούσας πληροφορίες. (ἐν μεταφράσει). Τὸ πρακτικὸν συνετάχθη ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου Νικολ. Βελλάνου: — «Ὁ Ἐπιφάνιος Ἡγούμενος διὰ τῆς διαθήκης του ἀπὸ 2. 9βρίου 1647 ἀφήκε Δουκ. 100 εἰς τὸν πρωτεξάδελφόν του Γεώργιον Πανᾶν διὰ τὴν ὑπανδρείαν τῆς θυγατρὸς του. Τὸ Προεδρεῖον τῆς Κοινότητος ἀπεδέχθη δι' ἀποφάσεως ληφθείσης τῇ 27. Αὐγούστου 1656 ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως, τὴν Ἐπιτροπεῖαν. Καὶ ἐπειδὴ ἀπεβίωσεν ὁ τελευταῖος ἀπομείνας ἐκτελεστής κ. Θωμᾶς Τζανφορνάρης, ἐκ τῶν τριῶν διορισθέντων παρὰ τοῦ ἀειμνήστου Ἐπιφανείου, τὸ Προεδρεῖον ἀποτελούμενον ἀπὸ τὸν Γεώργιον Καρβελάν, μέγαν Γουαρδιάνον, Πᾶνον Μᾶνον καὶ Δημήτριον Πανᾶν, Γοβερνατόρους, Γεώργιον Βιδάλην Βικάριον, Ἄγγελον Μελέτην σοτοβικάριον καὶ Στέφανον Καγιάννην Γραμματέα, ἐμέτρησεν ἐνώπιόν μου καὶ τῶν κάτωθι μαρτύρων Δουκάτα 92 εἰς τὸν Κον Γεώργιον Κοθώνην τοῦ ποτε Θεοχάρη, ὡς πληρεξούσιον τοῦ ρηθέντος Γ. Πανᾶ, ὅστις ἤδη εἶναι μοναχὸς καὶ ὀνομάζεται Γρηγόριος. Τὸ πληρεξούσιον ἐγένετο ἐν Ἰωαννίνοις τὸν μῆνα 7βριον τοῦ 1658 καὶ ἐπεκυρώθη ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Ἰωαννίνων Κον Καλλινίκον.

ὁ συμβολαιογράφος Νικόλαος Βελλᾶνος, οἱ μάρτυρες Θωμᾶς Στανίλας καὶ Βερνάρδος Ἀκρης».

1) Φάκελος 13571 Συμβολ. Ν. Βελλάνου.

Ἀπὸ τὸ ἐν σελ. 448 τοῦ φακέλου 13566 (Κρατικοῦ Ἀρχείου Βενετίας) συμβολαιογράφου Ν. Βελλάνου Πρακτικὸν πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ Γεώργιος Πανᾶς εἶχε δύο θυγατέρας ἐξ ὧν ἡ μία ὑπανδρεύθη τὸν Ἰωαννίτην Παναγιώτην Μήλιαν καὶ ἡ ἄλλη τὸν ἐξ Ἀρτης Ἰωάννην Κοθώνην ἀδελφὸν τοῦ Γεωργίου καὶ τὰ 100 Δουκάτα ἔγιναν εἰς δύο μερίδια, ἀνὰ 50 εἰς ἑκάστην.

τωθι τεσσάρων κορασίδων Ἰωαννίνων: Χαΐδως Νικολάου Πουλημένου, Ἀλεξάνδρας θυγατρὸς Νικολάου Ἱερέως, Σωζάννας Ἀλεξάνδρου Φλωκᾶ καὶ τῆς Χαΐδως ἀνεψιάς τοῦ Σ. Μουστάκη ἢ Μουζάκη καὶ θυγατρὸς τῆς Τσιάντας, ἐπὶ τῇ βάσει Ἐπιτροπικοῦ Γράμματος τῆς 24 Ἰανουαρ. 1666 ἐκ μέρους τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ Μητροπολίτου Ἰωαννίνων καὶ τῶν προυχόντων, ἔλαβεν ἐν ὄλφ Δουκάτα 200 διὰ τὴν ὑπανδρείαν τῶν 4 κορασιῶν, συμφώνως τῇ διαθήκῃ Ἐπιφ. Ἡγουμένου.

1663<sup>1</sup> Μαρτίου 27. Ὁ Θεοδώρις Νισιώτης τοῦ ποτε Λεοντάρη ἐξ Ἰωαννίνων παρουσιάζει πληρεξούσιον γράμμα ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰωαννίνων κ. Καλλινίκου ἀπὸ 12 Ὀκτωβρ. 1662 ἵνα εἰσπράξῃ τὰ ποσὰ τὰ διατεθέντα παρὰ τοῦ Ἐπιφ. Ἡγουμένου διὰ τοὺς ἱερεῖς Ἀρχιμανδρείου καὶ ἐγγυᾶται ὁ Νικόλαος Γλυκὺς νὰ φέρῃ ἀπόδειξιν παραλαβῆς ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐντὸς ὀκτὼ μηνῶν.

1658<sup>2</sup> Σεπτεμβρίου 6. Ἐνεφανίσθη εἰς τὴν Κοινότητα Βενετίας ὁ Χριστόδουλος Παναγιώτου Ἀἰλοκαίτης (ἐγγονος τῆς Ζαφείρας ἀδελφῆς Ἐπιφανείου Ἡγουμένου) ὡς ἀντιπρόσωπος καὶ τῶν ἀδελφῶν του Ἀναστασίου, Ἰσαμπέτας καὶ Ξάνθως, μὲ πληρεξούσιον γράμμα ὑπὸ ἡμερομ. 12 Αὐγούστου 1658 φέρον τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Μητροπολίτου Καλλινίκου Ἰωαννίνων καὶ τῶν προεστώτων Στεφάνου Πουλημένου, Σιλδέστρου Παπαγιάννη, Θεοδορὶ Πασμῆ<sup>3</sup>, Λάμπρου Μεταξᾶ, Παναγιώτου Μήλια, Λεοντάρη Γλυκὺ, Ζώτου Σουγδουρῆ, Πάνου Κουκέση, Λεονδαρῆ Σκλήβα, Πάνου Λάλου καὶ Γεώργη Τσιγαρᾶ, ἵνα εἰσπράξῃ τὰ 300 Δουκ. ἄτινα ἀφῆκεν ὁ Ἐπιφ. Ἡγούμενος εἰς τὸν πατέρα του Παναγιώτην. Τὸ πληρεξούσιον τοῦτο φέρει τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ἐν Κερκύρα συμβολαιογράφου Γεωργίου Ἀσημοπούλου καὶ μετεφράσθη εἰς τὴν Ἑνετικὴν παρὰ τῷ συμβολαιογράφῳ Νικόλα Βελάνου, χρέη τελούντων ὡς μεταφραστῶν τῶν Γιάννη Γεωργούση καὶ Γιάννη Βοτανάση, ἀμφοτέρων Ἰωαννιτῶν καὶ οὕτω τὰ 300 Δουκάτα κατεβλήθησαν εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον.

Εἰς τὸ Βιβλίον ἀποδείξεων τῆς Ἐπιτροπείας Ἐπιφανείου Ἡγουμένου σημειοῦνται διάφοροι ἀπολήψεις κατὰ τὰ ἐπιόντα ἔτη, διὰ λ/σμὸν τῶν εἰς τὰ Ἰωάννινα καὶ ὑπὲρ εὐαγῶν ἰδρυμάτων ἀφεθέντων κληροδοτημάτων καὶ τούτων νύξιν θὰ κάμωμεν εἰς τὰς ὑποσημειώσεις, ἵνα μὴ διασπασθῇ ἡ ἐνότης τῶν ἐγγράφων τῶν ἀφορώντων τὰς Σχολὰς Ἰωαν-

1) Φάκελλος ἰδίου ἀρ. 13566.

2) Φάκελλος 13564.

3) Μᾶλλον θὰ πρόκειται περὶ τοῦ Θεοδορὶ Κοσμᾶ, ὃν ἀνεύρομεν ἐμπορευόμενον καὶ ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὸ 1649.

νίων καὶ Ἀθηνῶν, ὧν καὶ ἀρχίζομεν τὴν δημοσίευσιν εἰς τὸ ἀμέσως ἐπόμενον Κεφάλαιον.

\* \*

Περαιόντες τὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ Ἀρχείου παραθέτομεν ὧδε τὴν εἰς τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας Ἀγίου Σεβέρου, τὰ φυλασσόμενα ἐν τῇ Λατινικῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγ. Ζαχαρίου, ὑπάρχουσαν ἐγγραφὴν τὴν ἀφορῶσαν τὸν θάνατον τοῦ Ἐπιφανείου Ἡγουμένου :

7 Aprile 1648. — Epifanio Gumeno mercante greco di anni 80 ammalato da vecchiezza e catarro da giorni 20, senza medico» (Μετάφρασις: Ἐπιφάνειος Ἡγούμενος, ἔμπορος Ἕλληγ, ἔτων 80, ἀσθενήσας ἀπὸ εἰκοσαήμερου ἐκ γεροντικοῦ μαρασμοῦ καὶ κατάρρου (ἀπέθανε) χωρὶς ἰατρὸν».

Γνωρίζοντες ἐπακριβῶς τὸ ἔτος τοῦ θανάτου καὶ τὴν ἡλικίαν συναγομεν ὅτι οὗτος ἐγεννήθη τῷ 1568· ἄρα τῷ 1610· ὅτε ὁ ἀείμνηστος Σπῦρος Λάμπρος τὸν ἀναφέρει ὡς μαθητὴν τῆς ἐν τῷ Φρουρίῳ τῶν Ἰωαννίνων Σχολῆς, ὁ Ἐπιφάνειος ἦγε τὸ 42ον ἔτος τῆς ἡλικίας του.

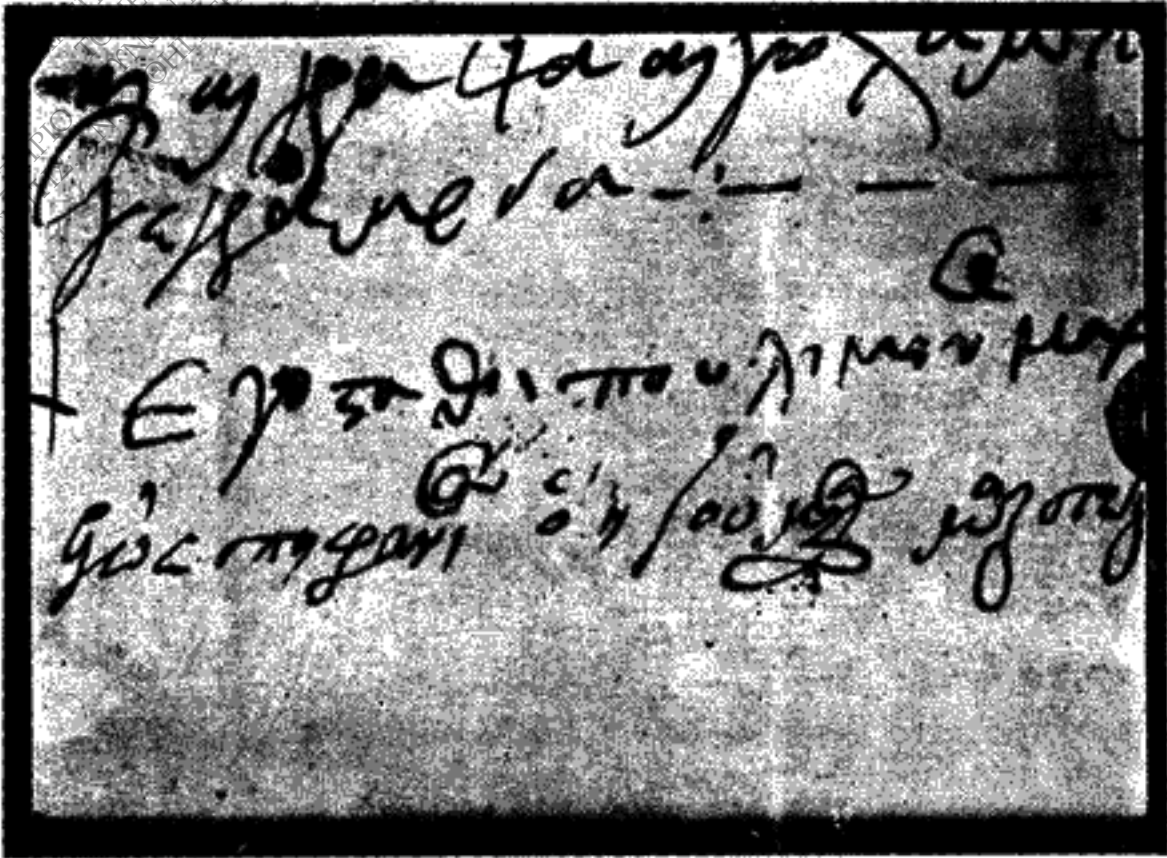
Ἄλλ' ἡ πληροφορία αὕτη, ἧς ἀγνοοῦμεν τὴν πηγὴν, εἶναι ἀνακριβής, ὡς τοιαύτην<sup>1)</sup> διεπιστώσαμεν καὶ τὴν ἀφορῶσαν τὸν Νικόλαον Γλυκύν, ὃν ἐπίσης ὁ Λάμπρος ἐμφανίζει ὡς συμμαθητὴν τοῦ Ἐπιφανείου κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, ἐνῶ δὲν εἶχεν ἀκόμη ἴδει τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Ἄλλως τε, ὡς εἶδομεν ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ Λάνθου Μονδάνου, εἶναι λίαν ἀμφίβολον ἂν τῷ 1610 ἐλειτούργει Σχολὴ ἐν τῷ Φρουρίῳ.

1) Ν. Ἑλλην. ΙΓ'. ἐν σελ. 283.

2) Ὅρα ἡμ. Βιογρ. Ν. Γλυκέως («Ἑπειρ. Χρον.» Γ'. σ. 2).

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ  
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ  
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ  
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ  
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ  
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ



Πανομοιότυπον υπογραφῆς τοῦ Ἐπιφανείου Ἡγουμένου.  
(Ἡ προηγουμένη εἶναι τοῦ ἐπίσης Ἰωαννίτου Στάθη Πουλημένου).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ  
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ  
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ  
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π  
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008